

Sanna Renfors

SATAKUNNAN AMMATTIKORKEAKOULUSTA KUNTOUTUK-
SEN OHJAAJA (AMK) TUTKINNON SUORITTANEIDEN TYÖL-
LISTYMINEN, NYKYINEN TYÖNKUVA JA OSAAMISEN
HAASTEET

Kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelma
2014

SATAKUNNAN AMMATTIKORKEAKOULUSTA KUNTOUTUKSEN OHJAAJA (AMK) TUTKINNON SUORITTANEIDEN TYÖLLISTYMINEN, NYKYINEN TYÖNKUVA JA OSAAMISEN HAASTEET

Renfors, Sanna
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelma
Marraskuu 2014
Ohjaaja: Koivuniemi, Merja
Sivumäärä: 53
Liitteet: 7

Asiasanat: kuntoutusohjaus, kuntoutusohjausnimikkeistö, kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelma

---

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää 01.01.2007-31.12.2013 Satakunnan ammattikorkeakoulusta Kuntoutuksen ohjaajaksi (AMK) valmistuneilta, miten he ovat työllistyneet, millainen on heidän nykyinen palkkauksensa ja tehtävänimikkeensä, minkälaisia työtehtäviä heidän nykyinen työnsä sisältää ja miten koulutus heidän mielestään on vastannut työelämän tarpeisiin sekä mitä osaamishaasteita Kuntoutuksen ohjaajan (AMK) työ heidän mielestään sisältää. Tutkimuksessa pyydettiin myös kehittämisideoita Kuntoutuksen ohjaajien (AMK) koulutusohjelman kehittämiseksi.

Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisena tutkimuksena ja tutkimusmenetelmänä käytettiin kyselytutkimusta, joka toteutettiin e-lomake kyselynä. Satakunnan ammattikorkeakoulusta on 2007- 2013 valmistunut 115 Kuntoutuksen ohjaaja (AMK). Osoitetiedot tutkimuksen toteuttamista varten saatiin 93 henkilöltä. Tutkimukseen vastasi 31 henkilöä, joten vastausprosentiksi saatiin 33%. Aineiston analysoinnissa käytettiin apuna Tixel9- tilastointiohjelmaa ja vastaukset on esitetty frekvenssi- ja prosenttilukuina erilaisia taulukoita ja kaavioita käyttäen.

Opinnäytetyön tulokset osoittavat uusille koulutusohjelman opiskelijoille, millaisia mahdollisuuksia heillä on tutkinnon suorittamisen jälkeen työllistyä sekä avaavat Kuntoutuksen ohjaajan (AMK) keskeisiä työtehtäviä ja niissä koettuja osaamisen haasteita. Tutkimukseen osallistuneista työssä valmistumisen jälkeen oli 29 (94%) ja kyselyä tehtäessä 30 (97%) oli kokoaikatyössä. Heistä 20 (65%) oli työllistynyt koulutustaan vastaavaan työhön. Vastaajat olivat kokeneet haasteina työssään koordinointi- ja yhteistyötehtävät sekä esim. työajan riittämättömyyden työtehtäviin nähden.

Jatkotutkimusaiheita voisi olla vertailu Jyväskylän ammattikorkeakoulusta ja Satakunnan ammattikorkeakoulusta valmistuneiden opinnäytetöiden tulosten kesken. Myös se, onko eroa nuorten koulutuksesta valmistuneiden ja aikuisten koulutuksesta valmistuneiden työllistymisessä olisi mielenkiintoinen tutkimusaihe.

THE EMPLOYMENT SITUATION, CURRENT JOB DESCRIPTION AND CHALLENGES IN
WORK SKILLS OF STUDENTS GRADUATED AS REHABILITATION COUNSELLORS FROM
SATAKUNTA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES BETWEEN THE YEARS 2007-2013

Renfors, Sanna

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in of Rehabilitation Counselling

November 2014

Supervisor: Koivuniemi, Merja

Number of pages: 53

Appendices: 7

Key words: Rehabilitation counselling, Nomenclature of Rehabilitation counselling ,
Degree Programme of Rehabilitation Counselling

The purpose of this thesis was to collect information from people graduated as rehabilitation counsellors (RC) from Satakunta University of Applied Sciences in 01.01.2007-31.12.2013. These people were asked for their employment status, including their current title and salary and current job description. People were also asked what kind of challenges the RC-degree had brought in their current job, if any. In this thesis also any development ideas for degree programme of rehabilitation counselling were inquired.

This thesis was a quantitative study and an online survey was used as the research method. The survey was conducted by using a e-form online survey tool. The number of graduated rehabilitation counsellors from Satakunta University of Applied Sciences during years the 2007-2013 is 115, and the contact details of 93 persons were available for this study. The survey was responded by 31 graduates, which results in a response rate of 33%. The results of the survey were analysed by using Tixel9- compilation of statistics software. The results of the survey are presented as frequency and percentage by using various diagrams and tables.

The results of this thesis will show new students in degree programme their employment opportunities after graduation. This work will clarify the current job description of Rehabilitation Counselling, and point out the challenges in work skills respondents have experienced. After the graduation 29 (94%) of respondents were employed, and during this survey 30(97%) had a full-time job. Twenty respondents (65%) had work duties well corresponding to their education. Respondents were experiencing challenges such as in coordination and cooperation jobs, and e.g. the work time allocation was considered insufficient in relation to the duties.

Further studies are suggested to compare the results of bachelor's thesis made in Jyväskylä University of Applied Sciences and Satakunta University of Applied Sciences. Also interesting topic of further thesis would be to compare the differences in the employment rates between rehabilitation counsellors graduated from youth education and from adult education

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 KUNTOUTUSOHJAUS	6
2.1 Kuntoutusohjauksen sisältö.....	6
2.2 Kuntoutusohjausnimikkeistö.....	8
2.2.1 Arviointi ja suunnittelu kuntoutusohjauksessa	8
2.2.2 Kuntoutumista tukeva ohjaus ja neuvonta	9
2.2.3 Elinympäristössä selviytymisen tukeminen	10
2.2.4 Koordinointi ja yhteistyötehtävät	10
2.2.5 Kuntoutusohjauksen muu asiakastyö	11
2.2.6 Asiantuntija ja koulutustehtävät	11
2.2.7 Hallinto ja kehittäminen	12
2.3 Kuntoutusohjausta ohjaava lait ja kehittämisohjelmat.....	12
2.4 Kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelma ja koulutusohjelman ammattilliset kompetenssit Satakunnan ammattikorkeakoulussa	16
3 OPINNÄYTETYÖN TAVOITE JA TUTKIMUSONGELMAT.....	20
4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	21
4.1 Tutkimus- ja aineistonkeruumenetelmät	21
4.2 Tutkimusjoukon valinta ja rajaus	22
4.3 Opinnäytetyön eteneminen.....	23
5 TUTKIMUSTULOKSET	24
5.1 Taustatiedot.....	25
5.2 Tutkinto/ koulutus	28
5.3 Työllistyminen/ työllisyystilanne.....	33
5.4 Työsuhteen laatu	37
5.5 Työtehtävien sisältö	39
5.6 Kehittämisideat	42
6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	48
LÄHTEET.....	52
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Kuntoutuksen ohjaajia (AMK) on koulutettu Suomessa vuodesta 1997. Koulutusta ovat tarjonneet Oulun seudun -, Rovaniemen (osa nykyistä Lapin ammattikorkeakoulu) - , Jyväskylän - ja Satakunnan ammattikorkeakoulut. Tällä hetkellä tutkinnon anto-oikeus on vain Jyväskylän ja Satakunnan ammattikorkeakouluissa. Kuntoutuksen ohjaus ja suunnittelu on laaja-alainen tutkinto, jota Satakunnan ammattikorkeakoulu on toteuttanut vuodesta 1997 asti monimuotoisena aikuiskoulutuksena. (Kuntoutusportti, kuntoutuksen ammattikorkeakoulutus).

Tämän opinnäytetyön aiheena on 01.01.2007-31.12.2013 välisenä aikana Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkinnon Satakunnan ammattikorkeakoulussa suorittaneiden työllistyminen, nykyinen työnkuva ja osaamisen haasteet.

Aiheesta on tehty opinnäytetyö Jyväskylän AMK:ssa marraskuussa 2007, jossa tutkimuksen kohteena olivat kaikki Suomessa kevääseen 2007 mennessä valmistuneet Kuntoutuksen ohjaajat (AMK). Tämä opinnäytetyö oli tarkoitus tehdä yhteistyössä kahden Jyväskylän AMK:n opiskelijan kanssa, mutta opinnäytetyön aikataulujen eriaikaisuudesta johtuen päädyttiin verkkoneuvottelussa 04.02.2014 siihen, että opinnäytetyöt tehdään erillisinä töinä.

Tutkinnon suorittaneiden työllistyminen on kiinnostava opinnäytetyön aihe, jotta saadaan tämän hetkistä tietoa muun muassa siitä, miten ja millaisilla ammattinimikkeillä tutkinnon suorittaneet työskentelevät ja missä kuntoutuspalvelujärjestelmässä he nyt toimivat. Tietoa halutaan myös siitä, millaisia työtehtäviä työ nyt sisältää ja mitä osaamishaasteita vastaajat tunnistavat työssään olevan. Opinnäytetyössä kysytään myös valmistuneilta kehittämisideoita koulutusohjelmaan.

Yhteistyökumppanina opinnäytetyön tekemisessä on Satakunnan ammattikorkeakoulu, joka on sovitusti osallistunut opinnäytetyöstä aiheutuneisiin kuluihin.

2 KUNTOUTUSOHJAUS

Opinnäytetyössä esiteltävä kuntoutusohjauksen tietoperusta rakentuu kuntoutuksen ja kuntoutusohjauksen keskeisten käsitteiden, rakenteiden ja asiakasryhmien kuvaukseen. Opinnäytetyössä esitellään kuntoutusohjaukseen liittyvää lainsäädäntöä, asetuksia ja kehittämisohjelmia sekä kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutuksen tämänhetkinen sisältö Satakunnan ammattikorkeakoulussa.

2.1 Kuntoutusohjauksen sisältö

Kuntoutusohjaus on saanut alkunsa 1970-luvun puolivälissä silloisen kuntoutuslain, Invalidihuoltolain (1946) muutosten yhtenä tuloksena. Kuntoutusohjaus käsitettiin tuolloin yksilölliseksi sopeutumisvalmennukseksi. Lääkinnällisen kuntoutuksen siirtyessä 1980-luvun alussa kuntien terveydenhuollon vastuulle, kuntoutusohjaus tuli osaksi keskussairaaloiden kuntoutusyksiköiden palveluita (Kuntoutusportti [www-sivut](#), Tätäkin voisi tutkia; Case management vai kuntoutusohjaus?). Kuntoutusohjaustoiminta on saanut alkunsa vahvojen potilasjärjestöjen toiminnasta. Raajarikkoisten auttamisyhdistys oli urauurtava yhdistys perustaen raajarikkoisille lapsille tarkoitetun koulun Helsinkiin v. 1890. Koulun toiminnan puitteissa perustettiin kuraattorin virka 1930-luvulla, jonka tarkoituksena oli koulun ja avohuollon yhteistyön parantaminen. Raajarikkoisten yhdistys muuttui myöhemmin Invalidisäätiöksi, jonka huoltotoimistossa työskenteli kaksi invalidihuoltajaa. Vuonna 1952 sosiaali- ja terveysministeriön invalidihuoltokomitean sihteerinä toiminut Veikko Niemi totesi että

“ihanteellisesti järjestetyssä kuntouttamisessa tarvitaan eri alan lääkäreitä, lääkitysvoimisteliija, apuvälineiden erikoistuntija, ammatinvalintapsykologi, ammattikoulutaja ja sosiaalihuoltaja, joka kuntouttamisen kaikissa vaiheissa yhdistävänä renkaana pitää koossa koko kuntouttamisohjelman ja samalla toimii kuntoutettavan henkilökohtaisena tukijana.”(Invalidisäätiö Ortonin [www-sivut](#) 2014).

Kuntoutusohjaajan työkenttä on laaja. Kuntoutusohjaaja voi työskennellä kunnallisella sektorilla esim. sairaanhoitopiireissä tai perusterveydenhuollossa, kuntoutuslaitoksissa, erilaisissa potilasjärjestöissä ja yhdistyksissä sekä TE-keskuksissa ja oppilaitoksissa. Kuntoutusohjauksen tehtävä on tukea asiakasta ja hänen läheisiään sairastumisen tai vammautumisen aiheuttamassa elämänmuutoksessa. Kuntoutusohjaus kohdentuu asiakkaan ja hänen sosiaalisen verkostonsa elämään hoitoyhteisön ulkopuolella ja siihen vaikuttavat myös yhteiskunnan muut ilmiöt. Kuntoutusohjauksen asiakkaana voi olla yksittäisen kuntoutujan lisäksi perhe, ryhmä tai yhteisö. Kuntoutusohjaaja neuvoo ja ohjaa kuntoutusprosessin käynnistämisessä, apuvälineiden käytössä, erilaisten kuntoutusmahdollisuuksien ja sosiaalietuuksien selvittämisessä. Kuntoutusohjaaja tukee asiakkaan itsenäistä selviytymistä arkipäivässä, elämänhallintaa ja sosiaalista toimintakykyä. Kuntoutusohjaajan tulee tuntee sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut ja lainsäädäntö. Työhön sisältyy myös ammatillisten koulutus- ja työmahdollisuuksien kartoittamista, työllistämisen tukemista sekä työnohjaamista. Kuntoutusohjaus vahvistaa myös asiakkaan psyykkistä toimintakykyä ja selviytymistä. Kuntoutusohjaaja tutustuu kuntoutujan elinympäristöön, kouluun tai työpaikkaan ja tekee yhteistyötä viranomaisten, muiden yhteistyötahojen sekä kuntoutujan perheen kanssa. (Suomen kuntoutusohjaajien yhdistys ry:n www-sivut 2014).

Vuonna 2007 tehtyyn opinnäytetyöhön vastanneilla oli yhteensä 45 eri ammattinimikettä, joilla he työskentelivät. Nimikkeitä oli kuntoutusohjaajan (20 vastaajaa) lisäksi muun muassa ammatillisen kuntoutuksen ohjaaja, kuntoutussuunnittelija, palveluohjaaja, palvelukotiohjaaja, asumispalveluvastaava, sosiaaliohjaaja, avopalveluohjaaja, kuntoutus- ja palvelusuunnittelija sekä muistikuntoutusohjaaja. (Chatzitolios, T., Frantti, K., & Pennanen, H. 2007 LIITE 6.)

Tänä vuonna Jyväskylässä tehtyyn opinnäytetyöhön vastanneilla oli yhteensä 49 eri ammattinimikettä. Yksittäisistä nimikkeistä parhaiten edustettuna oli jälleen kuntoutusohjaaja (13 vastaajaa), muita nimikkeitä olivat muun muassa kuntoutusasiantuntija, uravalmentaja, työhön valmentaja, vakuutussihteeri; kuntoutuksen etuuskäsittelijä. (Laine M. & Nappa N. 2014 LIITE 4.)

2.2 Kuntoutusohjausnimikkeistö

Kuntoutusohjauksen keskeisiä käsitteitä tullaan esittämään tässä opinnäytetyössä kuntoutusohjausnimikkeistön avulla. Nimikkeistön on laatinut Suomen kuntoutusohjaajien yhdistyksen nimeämä työryhmä yhteistyössä Suomen Kuntaliiton sosiaali- ja terveystieteiden kanssa. Nimikkeistöä voidaan käyttää materiaalina ja tukena muun muassa opiskeltaessa kuntoutusohjausta ja -suunnittelua tai esiteltäessä kuntoutusohjaajien palveluita. Nimikkeistön avulla voidaan tarkentaa palvelujen sisältöä, seurata ja kirjata kuntoutusohjauksen toteutumista sekä tilastoida työtä ja palveluja. Tässä opinnäytetyössä käytetään kuntoutusohjaus nimikkeistön seitsemää pääluokkaa, joiden avulla pyritään kartoittamaan kuntoutusohjaajien työn sisältöä ja sitä, millä osa-alueilla kyselyyn vastanneet ovat eniten kokeneet haasteita työelämässä. Kuntoutusohjausnimikkeistön avulla kartoitettiin myös kyselyyn vastanneiden arvioita kunkin osa-alueen merkityksestä koulutusohjelman toteutuksessa.

2.2.1 Arviointi ja suunnittelu kuntoutusohjauksessa

Ensimmäinen seitsemästä pääluokasta on arviointi ja suunnittelu kuntoutusohjauksessa. Tämä on kuntoutusohjaajan asiantuntemuksella tapahtuvaa selvittelyä, jossa kuntoutusohjaaja kartoittaa asiakkaan kokonaistilanteeseen, elinympäristöön ja arkielämän tilanteisiin liittyvää selviytymistä. Kuntoutusohjaajan asiantuntijuus ilmenee hänen eri sairaus- ja vammaryhmien hoidon ja kuntoutuksen sekä kuntoutumista tukevan palveluverkoston laaja-alaisena tuntemuksena ja edellä mainitun kokonaisuuden hallintana. Arviointiin ja suunnitteluun osallistuu asiakas ja tarvittaessa myös hänen lähiyhteisönsä. Kokonaistilannetta arvioidessaan kuntoutusohjaaja ottaa huomioon asiakkaan elin- ja toimintaolosuhteiden lisäksi myös asiakkaan sosiaaliset olosuhteet. Toimintakykyä kuntoutusohjaaja arvioi asiakkaan ja hänen läheistensä kanssa kokonaisvaltaisesti huomioiden asiakkaan fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen toimintakyvyn. Toimintakyvyn arvioinnin tukena käytetään myös muiden erityistyöntekijöiden selvityksiä (esimerkiksi fysioterapeutti, toimintaterapeutti, puheterapeutti ja psykiatrinen sairaanhoitaja). Kuntoutusohjaaja arvioi myös yhdessä asiakkaan ja hänen lähiyhteisönsä kanssa asiakkaan kuntoutumismahdollisuuksia paikalliset elinolosuhteet huomioonottaen. Kuntoutus- ja kuntoutumisprosessin suunnittelu sisältyy myös tähän pääluokkaan. Kuntoutus- ja kuntoutumisprosessin suunnittelu

pitää sisällään osallistumisen asiakkaan kuntoutussuunnitelmien laadintaan, yhdessä asiakkaan ja yhteistyötahojen kanssa, osana moniammatillista työryhmää. Kuntoutusohjaaja suunnittelee kuntoutusohjausprosessin, jonka lähtökohtana ovat asiakkaan tarpeet. Kuntoutusohjaaja seuraa ja arvioi asiakkaan kuntoutusprosessin etenemistä sekä tekee tarvittaessa muutoksia kuntoutussuunnitelmaan. Kuntoutusohjaaja toimii tiedonvälittäjänä sekä ohjaa asiakasta ja hänen lähiyhteisöään kuntoutusprosessin päättyessä. (Kuntoutusohjausnimikkeistö 2003, 25-26.)

2.2.2 Kuntoutumista tukeva ohjaus ja neuvonta

Toinen pääluokka on kuntoutumista tukeva ohjaus ja neuvonta. Kuntoutusohjaaja tukee asiakasta ja hänen lähiyhteisöään ohjauksen ja neuvonnan avulla. Ohjauksen ja neuvonnan tavoitteena on turvata asiakkaan kuntoutus- ja kuntoutumisprosessin tarkoituksenmukainen eteneminen ja hänen toimintamahdollisuuksiensa lisääminen sekä itsenäisen elämän taitojen lisääntyminen. Tähän pääluokkaan kuuluu se, että kuntoutusohjaaja osaa kertoa asiakkaalle sairastumiseen tai vammautumiseen liittyvistä erityispiirteistä ja niiden vaikutuksesta päivittäiseen selviytymiseen. Tähän pääluokkaan sisältyy myös palveluihin ja tukitoimiin liittyvä ohjaus. Kuntoutusohjaaja osaa ohjata asiakastaan oikeiden sosiaali- ja terveyspalveluiden piiriin, selvittää ja kartoittaa olemassa olevia eri mahdollisuuksia ja ratkaisuvaihtoehtoja sekä ohjaa asiakasta näiden mukaan. Kuntoutusohjaaja tukee asiakasta itsenäiseen asioiden hoitoon, mutta voi toimia apuna esimerkiksi erilaisten hakemusten täytössä. Kuntoutusohjaaja ohjaa asiakasta terveys-, vammais- ja muihin sosiaalipalveluihin liittyvissä asioissa sekä ohjaa asiakasta yhteisöjen ja järjestöjen toimintaan sekä harrastustoimintaan. Tämän pääluokan alle kuuluvat myös asiakkaan ja hänen lähiyhteisönsä ohjaaminen kasvatukseen ja koulunkäyntiin liittyvissä asioissa sekä ammattiin ja työelämään liittyvä ohjaus. Kuntoutumista tukeva ohjaus ja neuvonta pitää sisällään myös sairastumiseen tai vammautumiseen liittyvä ensitiedon antamisen sekä sopeutumisvalmennukseen ohjaamisen tai sen järjestämisen. (Kuntoutusohjausnimikkeistö 2003, 26-27.)

2.2.3 Elinympäristössä selviytymisen tukeminen

Kolmas pääluokka on elinympäristössä selviytymisen tukeminen. Kuntoutusohjaaja auttaa ja tukee asiakasta omatoimiseen ja itsenäiseen elämään asiakkaan omassa elinympäristössä sekä vaikuttaa ympäristön esteettömyyteen. Apuvälinejärjestelyin sekä asunnon tai työpaikan muutostöillä tuetaan asiakkaan mahdollisuutta asua ja elää täysipainoista elämää. Tällöin kuntoutusohjaus tapahtuu usein asiakkaan kotona tai muussa elinympäristössä, kuten työpaikalla. Kuntoutusohjaaja arvioi tilannetta eri näkökulmista ja tukee näin asiakkaan itsenäistä selviytymistä. Kuntoutusohjaaja toimii vähentääkseen asiakkaan itsenäistä selviytymistä haittaavia tekijöitä. Hän ohjaa ja neuvoa toimenpiteissä, jotka edistävät asiakkaan selviytymistä sekä yhteen sovitaa eri palveluita asiakkaan elämän sujuvuuden takaamiseksi. Kuntoutusohjaaja tekee lausuntoja ja suosituksia toimenpiteistä (asunnon muutostyö) ja palveluista (henkilökohtainen apu, apuvälinepalvelut), jotka tukevat asiakkaan selviytymistä omassa elinympäristössään. Apuvälinepalveluissa kuntoutusohjaaja toimii yhteistyössä apuvälinepalveluita tuottavien yksiköiden henkilöstön kanssa. (Kuntoutusohjausnimikeistö 2003, 28-29.)

2.2.4 Koordinointi ja yhteistyötehtävät

Neljäs pääluokka on koordinointi ja yhteistyötehtävät. Asiakkaan kuntoutusta ja kuntoutumista tukevia palveluja koordinoi kuntoutusohjaaja. Kuntoutusohjaaja tekee yhteistyötä eri viranomistahojen kanssa asiakkaan asioissa. Kuntoutusohjaaja toimii asiakkaan yhdyshenkilönä eri tahoille ja on asiakkaan tukena hänen kuntoutumisprosessissaan turvatakseen asiakkaalleen riittävät ja oikea-aikaiset palvelut. Kuntoutusohjaaja järjestää erilaisia yhteistyöryhmien kokouksia asiakkaan asioiden tiimoilta. Hän osallistuu niihin yhdessä asiakkaan kanssa tai yksin asiakkaan edustajana. Kuntoutusohjaaja toimii merkittävässä roolissa kuntoutumista tukevien palveluiden yhteensovittamisessa ja yhteistyön järjestämisessä eri tahojen kanssa. Kuntoutusohjaaja toimii yhteistyössä eri alojen edustajien kanssa asiakkaansa asioiden suhteen. Hän voi myös tehdä aloitteen kuntoutumispalveluiden uudelleen arvioinnista ja järjestämisestä. Kuntoutusohjaaja antaa tarvittaessa asiantuntija-apuaan asiakastaan tai asiakasryhmäänsä koskevissa asioissa, esimerkiksi asiakkaan kokonaistilannetta, palve-

lutarpeen arviointia tai kuntoutuspalvelutarjontaa koskevat asiat. (Kuntoutusohjausnimikkeistö 2003, 29-30.)

2.2.5 Kuntoutusohjauksen muu asiakastyö

Viidentenä pääluokkana tulee kuntoutusohjauksen muu asiakastyö. Kuntoutusohjaaja perehtyy asiakkaan kokonaistilanteeseen hankkimalla tarvitsemansa tiedot kuntoutusohjausprosessia ja sen käynnistämistä varten. Kuntoutusohjaaja valmistelee ja suunnittelee asiakastapaamiset, huolehtii tapaamisten seurannasta ja kirjaamisesta sekä laatii tarvittavia asiantuntijalausuntoja. Kuntoutusohjaaja tutustuu asiakkaan tilanteeseen tilaamalla ja hankkimalla tarvittavia esi- ja taustatietoja. Kuntoutusohjaaja selvittää yhteistyötahot ja -henkilöt sekä suunnittelee yhteistyön toteutumisen. Kuntoutusohjaaja valmistelee asiakas- tai asiakasryhmän tapaamisen ja huolehtii siihen liittyvien järjestelyiden toteutuksesta. Kuntoutusohjaaja vastaa myös asiakkaan tarvitsemien kirjallisten ohjeiden laatimisesta. Kuntoutusohjaajan laatimat lausunnot ovat tarpeellisia asiakkaan hakiessa esimerkiksi vammaispalvelulain mukaisia palveluita (henkilökohtainen apu, asunnon muutostyöt), apuvälinepalveluita (sairaalasänky, kolmipyöräinen polkupyörä) tai sosiaalietuuksia (vammaistukeen tai eläkkeensaajan hoitotukeen tarvittava toimintakyvyn; Avun, ohjauksen ja valvonnan arviointi ja toimintakyvyn kuvaus Kelan kuntoutuspalveluita haettaessa). Kuntoutumis- ja kuntoutusprosessiin liittyvien tarpeellisten tietojen kirjaaminen potilaan asiakirjoihin, sisältyy myös kuntoutusohjaajan muuhun asiakastyöhön. (Kuntoutusohjausnimikkeistö 2003, 30-31.)

2.2.6 Asiantuntija- ja koulutustehtävät

Kuudes pääluokka on asiantuntija- ja koulutustehtävät. Kuntoutusohjaajan työhön kuuluu koulutus-, ohjaus- ja konsultointitehtäviä, jotka eivät liity yksittäisen asiakkaan tai asiakasryhmän kuntoutusohjaukseen. Kuntoutusohjaaja toimii oman alansa asiantuntijana omassa organisaatiossa sekä muissa yhteistyöverkostoissa. Kuntoutusohjaaja tiedottaa kuntoutusohjauksesta sekä kuntoutuksen periaatteista ja tekee näin kuntoutusohjausta tunnetuksi. Kuntoutusohjaaja osallistuu yhteiskunnalliseen keskusteluun kuntoutusohjauksen näkökulmasta ja vaikuttaa omalta osaltaan epäkohtien korjaamiseen. Kuntoutusohjaaja ohjaa ja kouluttaa opiskelijoita sekä muuta henkilö-

kuntaa. Kuntoutusohjaaja suunnittelee ja järjestää koulutustapahtumia, joiden tarkoituksena on lisätä muiden ammattiryhmien ja yhteistyökumppaneiden tietämystä kuntoutusohjauksesta sekä siihen liittyvistä prosesseista. Kuntoutusohjaajan työhön kuuluu myös uusien tai työhön palaavien kuntoutusohjaajakollegoiden perehdytys. Kuntoutusohjaaja tuottaa kirjallista materiaalia kuntoutusohjauksesta eri asiakasryhmien käyttöön koskien esimerkiksi kuntoutus- ja sosiaalipalveluita sairastumisen tai vammautumisen kohdatessa. (Kuntoutusohjausnimikkeistö 2003, 31-32.)

2.2.7 Hallinto ja kehittäminen

Seitsemäs pääluokka on hallinto ja kehittäminen. Kuntoutusohjaajan työhön kuuluu oman toiminnan kehittäminen sekä osallistuminen työyksikön sisäiseen kehittämistyöhön ja laadunhallintaan. Kuntoutusohjaaja suunnittelee ja seuraa omaa työtään sekä tiedottaa ja markkinoi työtään muulle työyhteisölle sekä yhteistyötahoille (esitteet). Tähän pääluokkaan kuulu myös kuntoutusohjauksen yleisistä toimintaedellytyksistä ja omasta ammattitaidosta huolehtiminen. Kuntoutusohjaaja osallistuu työyhteisössään omalta osaltaan talouden suunnitteluun ja seurantaan sekä toimintasuunnitelmien ja -kertomusten laadintaan. Kuntoutusohjaajan työhön sisältyvät erilaiset toimisto- ja järjestelytehtävät, kuten arkistointi, rekisterien ylläpito, kirjeenvaihto kuuluvat tämän pääluokan alle. Kuntoutusohjausnimikkeistö sisällyttää tähän pääluokkaan myös kuntoutusohjaajan esimiestehtävät (K912 Henkilöstöhallintoon liittyvät tehtävät). (Kuntoutusohjausnimikkeistö 2003, 32-33.)

2.3 Kuntoutusohjausta ohjaava lait ja kehittämisohjelmat

Kuntoutusta ja kuntoutusohjausta ohjaa tai sivuaa Suomessa useat lait ja asetukset. Kuntoutusohjaajan onkin oltava hyvin selvillä siitä, minkä lain puitteissa hänen asiakkaansa on milloinkin oikeutettu saamaan kuntoutusohjaus- ja kuntoutuspalveluja. Seuraavassa esittelen tärkeimmät kuntoutusohjausta ohjaavat lait ja asetukset.

Terveydenhuoltolain (2010/1326) pykälässä 29 määritellään kunnan järjestämisvelvollisuus lääkinnällisen kuntoutuksen suhteen, joka pitää sisällään myös kuntoutusneuvonnan ja kuntoutusohjauksen. Pykälä sisältää velvoitteen asiakkaan toiminta- ja työkyvyn ja kuntoutustarpeen arvioinnista sekä kuntoutustutkimuksesta, jonka avulla selvitetään asiakkaan kuntoutusmahdollisuuksia. Kunnan pitää järjestää toimintakyvyn parantamiseen ja ylläpitämiseen tähtäävät terapiat sekä huolehtia muiden tarvittavien kuntoutumista edistävien toimenpiteiden järjestämisestä. Apuvälinepalvelut ja sopeutumisvalmennus kuuluvat niinkään kunnan järjestämisvelvollisuuden piiriin. Kunnan järjestämisvelvollisuuteen kuuluvat myös edellä mainituista tarpeellisista toimenpiteistä koostuvat kuntoutusjaksot laitos- tai avohoidossa. Kunnan velvollisuus on vastata asiakkaan lääkinnällisen kuntoutuksen suunnittelusta siten, että kuntoutus muodostaa yhdessä tarpeenmukaisen hoidon kanssa toiminnallisen kokonaisuuden. Asiakkaalle on tehtävä yksilöllinen, kirjallinen kuntoutussuunnitelma, jossa lääkinnällisen kuntoutuksen tarve, tavoitteet ja sisältö on määritelty. Kunnan vastuulla on lisäksi kuntoutuspalvelun ohjaus ja seuranta. Kunta voi tarvittaessa nimetä asiakkaalle kuntoutuksen yhteyshenkilön. (Terveydenhuoltolaki 30.12.2010/1326 29 §).

Terveydenhuoltolain pykälässä 30 määritetään kunnan velvollisuus yhteistyöhön ja muuhun kuntoutukseen ohjaamiseen. Mikäli asiakas tarvitsee kuntoutusta, joka ei ole kunnan velvoitteiden piirissä on kunnan tehtävä huolehtia siitä, että asianomaiselle annetaan tietoja muista kuntoutusmahdollisuuksista. Tällöin asiakas on ohjattava tarpeen mukaan Kansaneläkelaitoksen, sairaanhoitopiiriin, sosiaali-, työhallinnon- tai opetusviranomaisen tai muun palveluita järjestävän tahon palveluiden piiriin yhteistyössä näitä palveluja tarjoavien tahojen kanssa. (Terveydenhuoltolaki 30.12.2010/1326 30 §).

Lakiin vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista (1987/380) sekä asetukseen vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista (1987/759) sisältyy myös velvollisuus kuntoutusohjauksen järjestämiseksi. Vammaiselle henkilölle tulee antaa kuntoutusohjausta ja sopeutumisvalmennusta sekä muita tämän lain tarkoituksen toteuttamiseksi katsottuja tarpeellisia palveluja. Näitä palveluja voidaan antaa myös vammaisen henkilön lähiomaiselle. (Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista

3.4.1987/380 8§). Tämä on toissijainen terveydenhuoltolain (2010/1326) velvollisuuteen kuntoutusohjauksen järjestämiseen nähden.

Asetuksen vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista (1987/759) mukaan kunnan tulee toimillaan ehkäistä ja poistaa vammaisten henkilöiden toimintamahdollisuuksia rajoittavia esteitä ja haittoja, jotta he voivat toimia tasa-vertaisina jäseninä yhteiskunnassa. Vammaisille henkilöille tulee järjestää heidän tarvitsemat palvelut ja tukitoimet siten, että ne tukevat heidän omatoimista suoriutumistaan. (Asetus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 1987/759 1§). Asetuksessa määritellään myös että, kuntoutusohjaukseen sisältyy henkilön ja hänen lähiyhteisönsä ohjaaminen sekä vammaisen henkilön toimintamahdollisuuksien lisäämiseen liittyvistä tarpeista tiedottaminen eli ennakointi. (Asetus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 1987/759 14§).

Laissa ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista (980/2012) mainitaan kunnan velvoite järjestää sairaanhoitoa, monialaista kuntoutusta ja turvallista lääkehoitoa koskeva ohjaus sekä velvoite vastuutyöntekijän nimeämisestä iäkkäälle henkilölle. Vastuutyöntekijän lakisääteiset tehtävät ovat hyvin samankaltaiset kuin kuntoutusohjaajan tehtävät kuntoutusohjausnimikkeistön mukaan ovat. Lain 12 § todetaan, että kunnan on järjestettävä ikääntyneen väestön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista tukevia neuvontapalveluja. Saman pykälän alla olevassa listauksessa mainitaan myös kohdassa 4, että kunnan on järjestettävä ikääntyneelle sairaanhoitoa, monialaista kuntoutusta ja turvallista lääkehoitoa koskeva ohjaus. (Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista 28.12.2012/980 12§ kohta 4.)

Edellä mainitun lain 17§ velvoittaa kunnan nimeämään iäkkäälle henkilölle vastuutyöntekijän, mikäli henkilö tarvitsee apua palvelujen toteuttamiseen ja yhteensovittamiseen liittyvissä asioissa. Vastuutyöntekijän tehtävänä on seurata yhdessä iäkkään henkilön ja tarvittaessa hänen omaistensa, läheistensä tai edunvalvojan kanssa palvelusuunnitelman toteutumista sekä iäkkään henkilön palveluntarpeiden muutoksia. Vastuuhenkilön pitää tarvittaessa olla yhteydessä sosiaali- ja terveystalvvelujen jär-

jestämisestä vastaaviin tahoihin sekä tarvittaessa muihin tahoihin henkilön palvelutarpeen järjestämiseksi. Vastuuhenkilön pitää neuvoa ja auttaa iäkästä henkilöä palvelujen ja etuuksien saantiin liittyvissä asioissa. Vastuutyöntekijällä on oltava iäkään henkilön palvelukokonaisuuden kannalta tarkoituksenmukainen sosiaalihuollon tai terveydenhuollon ammatillinen kelpoisuus. (Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvuluista 28.12.2012/980 17 §.)

Palvelujen yhteensovittaminen muiden kuntoutusta antavien tahojen kanssa määritellään potilaan yksilöllisessä kuntoutussuunnitelmassa. Laissa kuntoutuksen asiakasyhteistyöstä (497/2003) säädetään eri hallinnonalojen yhteistyöstä ja asiakkaan asemaa koskevista periaatteista sekä yhteistyössä noudatettavista menettelytavoista.

Nuorisotakuu on vuoden 2013 alussa voimaan tullut nuorten yhteiskuntatakuu, jossa työ- ja elinkeinotoimisto, TE -palvelut tarjoavat alle 25-vuotiaalle työttömälle ja alle 30-vuotiaalle vastavalmistuneelle kolmen kuukauden kuluessa työnhaun alkamisesta työtä, koulutusta tai muita työllistymisen mahdollistavia tukitoimia. Nuorisotakuu toteutuu myös silloin, jos nuori ohjataan kunnan terveys- ja sosiaalipalveluihin. Nuorisotakuun piirissä oleva nuori saattaa siis myös ohjautua asiakkuuteen kuntoutusohjaajan kanssa, joko TE -palveluissa tai kunnan palveluissa. (TE -palveluiden www-sivut nuorisotakuu 2014.)

Sosiaali- ja terveysministeriön meneillään olevassa hankkeessa luodaan toimintamallia osatyökykyisten työllistymiseksi. Toimintamallissa on tarkoitus koota olemassa olevista etuuksista, palveluista ja muista keinoista kokonaisuus, joka varmistaa osatyökykyisen jäljellä olevan työkyvyn käyttöönoton. Toimintamalli koskee sekä työelämässä että työelämän ulkopuolella olevia osatyökykyisiä. Osatyökykyisten työssä jatkamista ja työllistymistä edistävän toimintamallin avainhenkilö on työkykykoordinaattori. Työkykykoordinaattorin nimeää työnantaja tai TE -toimisto osatyökykyisen tueksi. Työkykykoordinaattori suunnittelee ja kokoaa yhdessä osatyökykyisen kanssa eri keinoista (palvelut, tuet, etuudet) juuri hänelle sopivan kokonaisuuden, jonka avulla hän pystyy jatkamaan työelämässä tai pääsee mukaan työelämään. Työkykykoordinaattori on asiantuntija, joka kykenee arvioimaan eri keinojen merkityksen ja antamaan apua muun muassa siirtymävaiheissa. Hänen tehtävänä on myös vah-

vistaa ja pitää yllä osatyökykyisen motivaatiota ja omatoimisuutta. Työkykykoordinaattorin työ vaikuttaa siis olevan hyvin samanlaista kuin kuntoutusohjaajan työnkuva kuntoutusohjausnimikkeistön mukaan. Toimintamallia on kokeiltu 12 organisaatioissa Pirkanmaalla, Pohjois-Pohjanmaalla ja Uudellamaalla vuoden 2014 alusta lähtien. Toimintamallin tarkoitus on paitsi varmistaa osatyökykyisten työkyvyn käyttäminen, niin myös vaikuttaa työkyvyttömyydestä aiheutuviin kustannuksiin vähentävästi. (STM www-sivut; Toimintakonsepti osatyökykyisten työllistymiseksi 2014.)

2.4 Kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelma ja koulutusohjelman ammatilliset kompetenssit Satakunnan ammattikorkeakoulussa

Satakunnan ammattikorkeakoulu on tarjonnut kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelmaa vuodesta 1997. Sitä toteutetaan monimuotoisena aikuiskoulutuksena, jolloin työn ohessa opiskeltuna tutkinnon voi suorittaa 2-2,5 vuodessa. Koulutusohjelman laajuus on 210 opintopistettä, joista suoritetaan aiemmasta koulutuksesta riippuen 90-120 opintopistettä. Koulutusohjelmaan pääsyvaatimuksena oli opetus-suunnitelmakaudella 2014-2015 vähintään kahden vuoden työkokemus. Opiskelija laatii opintojen alkuvaiheessa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (HOPS). Koulutus toteutetaan kahden - kolmen päivän lähiopetusjaksoina kahdesti kuukaudessa sekä lukukausittain järjestettävänä viikon mittaisena lähiopetusjaksona. Koulutukseen sisältyy myös ohjattua harjoittelua 10-30 opintopistettä, riippuen opiskelijan aikaisemmasta koulutus- ja työtaustasta. Harjoittelusta osa toteutetaan kuntoutuspalvelujärjestelmään perehdyttävinä opintokäynteinä ja asiantuntijatilaisuuksiin osallistumisena. Opiskeluun sisältyy yhdestä kahteen harjoittelujaksoa kuntoutuksen palvelujärjestelmässä. (Satakunnan ammattikorkeakoulu www-sivut, Hakijan opas 2015.)

Satakunnan ammattikorkeakoulu järjestää yhdessä Turun ammattikorkeakoulun kanssa ylempää ammattikorkeakoulu opetusta, johon myös Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) voi hakea. Pääsyvaatimuksena kuntoutuksen ylempään AMK- koulutukseen on kolmen vuoden työkokemus ja Kuntoutuksen ohjaaja (AMK)- tutkinto. (Satakunnan ammattikorkeakoulu www-sivut, Hakijan opas 2015.)

Ammattikorkeakoulututkinnon yleisenä tavoitteena on mahdollistaa ammattiin valmistuvalle sellainen osaamisen taso, että hän kykenee toimimaan alansa asiantuntija-

tehtävissä ja/tai alan itsenäisenä yrittäjänä. Tämä edellyttää, että tutkinnon suorittanut hallitsee oman alansa tiedot hyvin ja laaja-alaisesti. Hänen tulee hallita alaan liittyvät teoriat, keskeiset käsitteet, menetelmät ja periaatteet sekä pystyä arvioimaan niitä kriittisesti. Tutkinnon suorittaneen pitää kyetä ratkaisemaan omalla alallaan vaativia ja ennalta tiedostamattomia ongelmia ja kyetä tekemään päätöksiä yllättävissä toimintaympäristöissä. Tutkinnon suorittaneen tulee kyetä käyttämään tietojaan ja taitojaan ennen kokemattomissa tilanteissa sekä käsittelemään näitä tilanteita innovatiivisesti. Hän tulee kyetä johtamaan vaativaa ammatillista toimintaa tai projekteja sekä vastaamaan yksittäisten henkilöiden ja ryhmien edistymisestä. Tutkinnon suorittanut kykenee arvioimaan omaa osaamistaan ja kantaa vastuun omasta kehittämisestään sekä alati jatkuvasta oppimisesta. Hän omaa riittävän hyvät viestintätaidot viestiiäkseen sekä suullisesti että kirjallisesti, alan ammattilaisille ja alan ulkopuoliselle yhteisölle. Hänen tulee hallita riittävät taidot kyetäkseen kansainväliseen viestintään ja vuorovaikutukseen toisella kotimaisella sekä vähintään yhdellä vieraalla kielellä. (Satakunnan ammattikorkeakoulu [www-sivut](http://www.satakunta.fi), Kuntoutusohjauksen- ja suunnittelun opetussuunnitelma 2013-2014).

Satakunnan ammattikorkeakoulun kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelman lähtökohta on yhteiskunnan ja työelämän tarpeissa. Suomalainen kuntoutusjärjestelmä on palvelukokonaisuus, joka täydentää yleisiä hyvinvointipalveluja ja sosiaalivakuutusta. Kuntoutuspalveluita sisältyy sosiaali- ja terveydenhuoltopalveluihin, työhallintoon, opetustoimeen ja vakuutustoimintaan. Kuntoutuksella pyritään vaikuttamaan työkuntoisen työvoiman riittävyys- ja ylläpitämiseen ja parantamaan väestön toimintakykyä. Kuntoutuksella pyritään myös vaikuttamaan väestön sosiaaliseen selviytymiseen ylläpitävästi ja parantavasti. Kuntoutus puoltaa asemaansa yhteiskunnallisesta näkökulmasta katsottuna tuomalla kansantaloudellista hyötyä ja vahvistamalla yksilön kokemaa hyvinvointia. Kuntoutus on työtä, jossa on kyettävä yhdistämään eri rahoitustahojen ja yhteisöjen tuottamat kuntoutuspalvelut kuntoutujan tarpeita vastaaviksi palveluiksi. Kuntoutustyö perustuu asiakaslähtöisyyteen ja asiakkaan osallistumista tukevaan ajattelu- ja toimintatapaan. Kuntoutuksessa haetaan uusia ratkaisuja sekä yksilön ja hänen lähiyhteisön resursseista että ympäristön ja elinolojen muutostarpeista. Koordinoinnilla pyritään varmistamaan käyttökelpoisten ja asiakasta palvelevien kuntoutussuunnitelmien luominen ja toteutuminen kuntoutuksen moniammatillisessa yhteistyössä. Kuntoutusprosessi voidaan tuoda mah-

dollisimman lähelle asiakkaan arkea ja tukea hänen omia voimavarojaan, kun kuntoutuksessa käytetään asiakkaan tarpeesta lähtevän tuen ja ohjauksen menetelmiä. Kuntoutusohjaus on osa nykyaikaista palvelujärjestelmää ja sen merkitys tulee entistään korostumaan palvelurakenteiden muuttuessa. Opiskelijat perehtyvät kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelmassa kuntoutuksen eri palvelujärjestelmiin sekä kuntoutusta ohjaavaan lainsäädäntöön ja rahoitusperusteisiin. Opiskelijat saavat opiskelunsa aikana taitoja eri-ikäisten asiakkaiden työ- ja toimintakyvyn, fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen ympäristön asettamien tarpeiden tunnistamiseen ja niihin vaikuttamiseen sekä kuntoutustoiminnan kehittämiseen. (Satakunnan ammattikorkeakoulu [www-sivut](#), Kuntoutusohjauksen- ja suunnittelun opetussuunnitelma 2013-2014.)

Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) koulutusohjelman ammatilliset kompetenssit

Kuntoutustarpeen arviointiosaaminen :

Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) kykenee havaitsemaan kuntoutustarpeita aiheuttavia tekijöitä sekä yksilö- ja yhteisötasolla että alue- ja paikallistasolla. Hän tunnistaa asiakkaan kokonaistilanteen sekä fyysisen ja sosiaalisen ympäristön ja osaa määrittää asiakkaan toimintakykyä suhteutettuna asiakkaan työ- ja toimintaympäristöön. Kuntoutusohjaaja havaitsee asiakkaan kuntoutumisen tarpeet sekä huomioi asiakkaan esittämät toiveet ja odotukset. Hän kykenee käyttämään asiantuntemustaan asiakkaan sairauteen, vammaan tai vajaakuntoisuuteen liittyvissä asioissa, kykenee sovittamaan yhteen asiakkaan toiveita, tarpeita ja kuntoutusmahdollisuuksia sekä kykenee tekemään aloitteita kuntoutukseen liittyvissä asioissa. (Satakunnan ammattikorkeakoulu [www-sivut](#), Kuntoutusohjauksen- ja suunnittelun opetussuunnitelma 2013-2014).

Kuntoutuspalvelu- ja asiakkuusosaaminen :

Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) on tietoinen kuntoutuksen asemasta ja merkityksestä sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Hän hallitsee kuntoutuksen palvelujärjestelmän ja kuntoutustoiminnan sekä kuntoutustoiminnan eri rahoitusmahdollisuudet. Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) osaa tunnistaa kuntoutuksen tavoitteet elämänkaaren eri vaiheissa ja hän on kykenevä hakemaan tietoa eri järjestelmien lakisääteisistä kuntoutusvelvoitteista ja -mahdollisuuksista. Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) on tietoinen asiakkaan kuntoutukseen liittyvistä etuisuuksista. (Satakunnan ammattikor-

keakoulu [www-sivut](#), Kuntoutusohjauksen- ja suunnittelun opetussuunnitelma 2013-2014).

Kuntoutuksen suunnitteluosaaminen:

Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) turvaa yksilön ja yhteisön osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia kuntoutusta suunniteltaessa. Hän kykenee hankkimaan tarkoituksenmukaiset kuntoutujaa koskevat tiedot ja osaa yhdistää jo olemassa olevia suunnitelmia osaksi laadittavaa kuntoutussuunnitelmaa. Hän seuraa kuntoutussuunnitelman toteutumista ja tuloksellisuutta, sen laatua ja kustannuksia sekä on valmis reagoimaan, mikäli kuntoutussuunnitelmaa on tarpeen muuttaa. Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tuntee erilaisia hyvinvointiteknologian sovelluksia ja osaa käyttää niitä kuntoutuksessa. Hän kykenee osallistumaan esteettömän ympäristön suunnittelutyöhön ja osallistumaan palvelujärjestelmän ja lainsäädännön kehittämiseen. (Satakunnan ammattikorkeakoulu [www-sivut](#), Kuntoutusohjauksen- ja suunnittelun opetussuunnitelma 2013-2014).

Moniammatillisen yhteistyön osaaminen:

Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) kykenee tasavertaiseen asiakaslähtöiseen yhteistyöhön eri yhteistyökumppaneiden kanssa. Hän tunnistaa ja antaa arvon muiden yhteistyökumppaneiden asiantuntijuudelle. Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) motivoi ja sitouttaa asiakasta osallistumaan kuntoutusta koskevaan yhteistyöhön. Hän osaa käynnistää monialaisen ja moniammatillisen yhteistyön yli hallinnollisten ja toiminnallisten rajojen. Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) yhdistää, yhtenäistää ja kehittää kuntoutuksen yhteistyötä ja sen sujumista sekä osaa hyödyntää muiden ammattiryhmien asiantuntijuutta. Hän kykenee toimimaan myös itse konsultoivana asiantuntijana. (Satakunnan ammattikorkeakoulu [www-sivut](#), Kuntoutusohjauksen- ja suunnittelun opetussuunnitelma 2013-2014).

Opetus- ja ohjausosaaminen:

Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tunnistaa ohjauksen eri teoreettisia malleja ja kykenee käyttämään niitä soveltaen kuntoutuksen ohjauskäytännöissä. Hän tukee ja vahvistaa kuntoutujan itsenäisyyttä kuntoutusprosessin aikana. Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) auttaa kuntoutujaa ja hänen lähiyhteisöään löytämään kuntoutumiselle tavoitteet. Hän opastaa kuntoutujaa tarkastelemaan kuntoutumisen mahdollisuuksia ja sen mahdolli-

sia esteitä sekä kannustaa kuntoutujaa vaikuttamaan niihin. Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) neuvoo kuntoutujaa tarkoituksenmukaisten palveluiden käyttämisessä, kykenee ryhmäohjaukseen sekä osaa valmentaa kuntoutujaa moniammatilliseen yhteistyöhön. Hän pystyy huolehtimaan kuntoutuksen jatkuvuudesta ja kykenee toimimaan tarvittaessa kuntoutujan asioiden ajajana. (Satakunnan ammattikorkeakoulu www-sivut, Kuntoutusohjauksen- ja suunnittelun opetussuunnitelma 2013-2014).

Tutkimus-, kehittämis- ja johtamisosaaminen:

Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) pystyy havaitsemaan ja tuomaan esille käytännön työskentelyssä ilmeneviä tutkimus- ja kehittämistarpeita. Hän kykenee kriittisesti arvioimaan ja parantamaan omaa toimintaansa ja kehittämään ammattialaansa sekä ylläpitämään omaa ammattitaitoaan. Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tarkkailee yhteiskunnassa tapahtuvia muutoksia ja hän ottaa kantaa yksilö-, yhteisö- ja yhteiskuntatasolla esiintyviin epäkohtiin kuntoutustarpeen ennaltaehkäisemiseksi. Hän kykenee arvioimaan ja edistämään kuntoutuksen laatua ja vaikuttavuutta. Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) kykenee toimimaan kustannustietoisesti sekä käyttämään taloudellista, hallinnollista ja työnjohdollista osaamista työssään. (Satakunnan ammattikorkeakoulu www-sivut, Kuntoutusohjauksen- ja suunnittelun opetussuunnitelma 2013-2014).

3 OPINNÄYTETYÖN TAVOITE JA TUTKIMUSONGELMAT

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, miten Kuntoutuksen ohjaajat (AMK) ovat työllistyneet valmistumisen jälkeen ja millainen on Kuntoutuksen ohjaajan (AMK) nykyinen työnkuva. Tavoitteena on selvittää myös millaisia osaamisen haasteita he työssään tunnistavat sekä millaisia kehittämisideoita he esittävät liittyen Kuntoutuksen ohjaajien (AMK) opetussuunnitelman kehittämiseen.

Opinnäytetyötä voidaan hyödyntää koulutuksessa osoitettaessa uusille opiskelijoille, millaisia mahdollisuuksia heillä on tutkinnon suorittamisen jälkeen työllistyä ja millälaisia työtehtäviä Kuntoutuksen ohjaajan (AMK) työ sisältää nyt sekä miltä lähitulevaisuuden osaamishaasteet näyttävät. Opinnäytetyön tavoite on myös tuottaa ajan-

tasaista työelämätietoa Satakunnan ammattikorkeakoululle opetussuunnitelmatyön kehittämistä varten.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset ovat;

1. Miten työllistyminen Kuntoutuksen ohjaajaksi (AMK) valmistumisen jälkeen on tapahtunut?
2. Millainen on Kuntoutuksen ohjaajan (AMK) nykyhetken työnkuva?
3. Millaisia osaamisen haasteita Kuntoutuksen ohjaajat (AMK) tunnistavat työssään?
4. Millaisia kehittämisideoita he esittävät liittyen Kuntoutuksen ohjaajien (AMK) opetussuunnitelman kehittämiseen ?

4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

4.1 Tutkimus- ja aineistonkeruumenetelmät

Opinnäytetyö toteutettiin käyttämällä kvantitatiivista tutkimusmenetelmää. Kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen keskeisiä ominaisuuksia ovat johtopäätökset aiemmista tutkimuksista, aiemmat teoriat sekä käsitteiden määrittely. (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 2007, 136). Tutkimusongelma ja tutkimuksen tavoite ratkaisevat ensisijaisesti tutkimusmenetelmän. (Heikkilä 2010, 14). Vastaukset käsiteltiin numeerisessa muodossa, jolloin niistä pystyttiin muodostamaan taulukoita. Vastaajat koostuivat valikoidusta ihmisjoukosta, tässä tapauksessa määritellyllä aikavälillä Satakunnan ammattikorkeakoulusta valmistuneet Kuntoutuksen ohjaajat (AMK), joista muodostuu tutkimuksen perusjoukko (Vilka 2007, 51). Saatua tuloksia kuvattiin sekä sanallisesti että taulukoin tilastollisia menetelmiä käyttäen Tixel -ohjelmaa käyttäen. Avointen kysymysten vastaukset käsiteltiin laadullisia menetelmiä käyttäen. Avointen kysymysten vastauksia esitetään opinnäytetyössä myös suorina lainauksina.

Aineistonkeruumenetelmäksi valikoitui kyselyn suorittaminen verkkokyselynä (e-lomake) tutkittaville. Menetelmän valinta perustui siihen oletukseen, että kaikilla

kohderyhmään kuuluvilla vastaajilla olisi todennäköisesti käytössään internet-yhteydellä varustettu tietokone ja vastaamiseen vaadittavat riittävät tietotekniset taidot. Sähköinen tiedonkeruu on nykyaikainen ja laajalti käytössä oleva vaivaton tiedonkeruumenetelmä. Tämä ja valmiiksi sähköisessä muodossa olevien vastausten käsiteltävyys analysointivaiheessa puolsivat menetelmän valintaa. Kysely sisälsi sekä strukturoituja monivalintakysymyksiä että avoimia kysymyksiä. Kysely toteutettiin Satakunnan ammattikorkeakoulun opiskelijoiden ja työntekijöiden käytössä olevaa E-lomake ohjelmaa käyttäen. E-lomake ohjelma on helppokäyttöinen verkkolomakkeiden luomiseen tarkoitettu ohjelma, joka mahdollistaa vastausten tallennuksen excel -taulukkoon. Kyselylomakkeen laadinnassa käytettiin soveltuvien osin keväällä 2014 Jyväskylän ammattikorkeakoulussa laadittua kyselylomaketta. (Laine & Nappa 2014)

4.2 Tutkimusjoukon valinta ja rajaus

Opinnäytetyön tutkimusjoukoksi valikoitui Satakunnan ammattikorkeakoulusta 01.01.2007-31.12.2013 välisenä aikana Kuntoutuksen ohjaajaksi (AMK) valmistuneet henkilöt. Satakunnan ammattikorkeakoulun opintotoimistosta saadun tiedon mukaan Kuntoutuksen ohjaajiksi (AMK) on tällä aikavälillä valmistunut 115 henkilöä. Otos rajautui tälle aikavälille, koska Jyväskylän ammattikorkeakoulussa vuonna 2007 toteutettu opinnäytetyö kohdisti vastaavan kyselyn vuodesta 1997 kevääseen 2007, koko Suomessa valmistuneille Kuntoutuksen ohjaajille (AMK). Tehdyn opinnäytetyön tutkimusjoukko meni siis osittain päällekkäin edellisen opinnäytetyön otoksen kanssa.

Valmistuneiden osoitetiedot päivitettiin Satakunnan ammattikorkeakoulun toimesta Lounais-Suomen maistraatin Porin yksikössä. Valmistuneita valitulla aikavälillä oli 115 henkilöä ja 93 henkilön osoitetiedot pystyttiin päivittämään. Syitä osoitetietojen päivittämättä jäämiseen ovat kielto osoitetietojen päivitykseen, muutto ulkomaille ja henkilön kuolema. (Jarkko Peltomaa, Lounais-Suomen maistraatti, Porin yksikkö.) Päivityksen ulkopuolelle jäi tutkimusjoukosta 22 henkilöä.

Opinnäytetyön tekijä ei voi tietossuojasäädösten mukaan saada tietoonsa valmistuneiden nimi- ja henkilötietoja. Satakunnan ammattikorkeakoulu vastasi saatekirjeen lähettämisestä tutkittaville.

4.3 Opinnäytetyön eteneminen

Lehtori Merja Koivuniemi tarjosi mahdollisuutta osallistua yhteisen opinnäytetyön tekemiseen JAMK:n kanssa joulukuussa 2013. Yhteistyö käynnistyi vuoden 2014 alussa, mutta melko pian totesimme aikataulujen olevan mahdottomat sovittaa yhteen, joten päädyimme tekemään aiheesta kaksi erillistä opinnäytetyötä. JAMK:ssa toteutettu opinnäytetyö valmistui toukokuussa 2014.

Opinnäytetyön etenemistä ohjaa Satakunnan Ammattikorkeakoulussa siihen luotu menettelyohje. Menettelyohjeen tarkoitus on varmistaa opinnäytetyön sekä sen arvioinnin ja raportoinnin korkealaatuisuus. Ohjeen tarkoituksena on myös lisätä opinnäytetyöprosessin sujuvuutta. (SAMK opinnäytetyön menettelyohje.) Ohjeen mukaisesti opiskelija hakee opinnäytetyölleen tutkimuslupan, jonka myöntää tutkimuspäällikkö. Tutkimuslupa tähän opinnäytetyöhön myönnettiin 24.01.2014. (LIITE 1).

Sopimus opinnäytetyön tekemisestä tehtiin Satakunnan ammattikorkeakoulun kanssa 02.06.2014. (LIITE 2).

Kevään 2014 aikana kirjoitin alustavasti opinnäytetyön teoriaosuutta osana opinnäytetyön suunnitelmaa sekä laadin sähköistä kyselylomaketta, joka osin pohjautuu JAMK:n opinnäytetyössä käytettyyn kyselylomakkeeseen. Kyselylomake jakautuu seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin; taustatiedot, tutkinto/koulutus, työllistyminen/työllisyystilanne, työsuhteen laatu, työtehtävien sisältö ja kehittämisideat. (LIITE 3). Yhteneväisiä osia JAMK:n opinnäytetyön kyselylomakkeeseen olivat taustatiedot, tutkintoon ja koulutukseen liittyvät kysymykset sekä työllistymiseen ja työsuhteen laatuun liittyvät kysymykset. Työtehtävien sisältöön liittyvä kysymys oli molemmissa kysymyslomakkeissa laadittu käyttäen kuntoutusohjausnimikkeistön pääluokkia. Kysymyslomakkeet erosivat toisistaan kysyttäessä työelämässä koettuja haasteista ja arvioitaessa koulutusohjelman eri osa-alueiden merkityksiä.

Tutkimusjoukolle laadin saatekirjeen (LIITE 4), jossa heille esiteltiin opinnäytetyö. Kirjallisen saatteen perusteella vastaaja tietää, mihin tarkoitukseen hän vastauksiaan ja mielipiteitään antaa ja mihin hänen antamiaan vastauksia tullaan käyttämään. Saadun tiedon perusteella vastaaja tekee päätöksen tutkimukseen vastaamisesta tai vastaamatta jättämisestä (Vilkkä 2007, 81). Vastaajia pyydettiin lähettämään opinnäytetyöntekijälle oma sähköpostiosoitteensa joko tekstiviestinä tai sähköpostitse, jolloin tekijä pystyi lähettämään linkin kyselyyn. Näin jouduttiin toimimaan, koska tutkimuksen tekijällä ei ollut muuta mahdollisuutta saada selville vastaajien sähköpostiosoitteita. Vastaajille annettiin vapaasti vastausaikaa. Suunnitelmana oli, että mikäli vastausprosentti ensimmäisen yhteydenoton jälkeen jäisi hyvin pieneksi (alle 20%) niin vastaajille lähetettäisiin muistutuskirje kyselyyn osallistumisesta. Vastauksia ensimmäisen yhteydenoton jälkeen tuli 26 kappaletta (28 %). Heinäkuun lopussa vastaajille lähetettiin uusi saatekirje, jossa heitä pyydettiin vastaamaan 10.8. mennessä osallistumisestaan kyselyyn. Tämän jälkeen vastauksia tuli vielä viisi eli vastausten kokonaismääräksi tuli 31 kappaletta (33%).

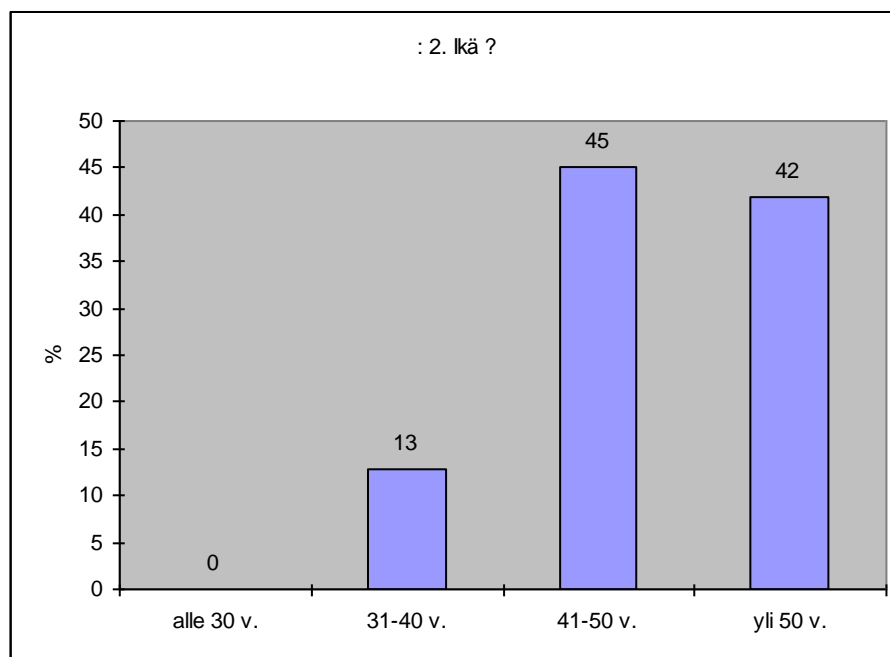
5 TUTKIMUSTULOKSET

Satakunnan ammattikorkeakoulusta on 01.01.2007- 31.12.2013 välillä valmistunut 115 henkilöä kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun (AMK) koulutusohjelmasta. Saatekirje ja ohjeet sähköpostiosoitteen ilmoittamiseen lähetettiin 93 valmistuneelle, joiden osoitetiedot päivitettiin Lounais-Suomen maistraatissa. Kyselyn ulkopuolelle jäi 22 valmistunutta, joiden osoitetietoja ei ollut mahdollista saada. Kyselyyn vastasi muistutuksen jälkeen 31(N) henkilöä, jolloin vastausprosentiksi tulee 33%. Kyselyyn jätti vastaamatta 62 henkilöä (67%).

5.1 Taustatiedot

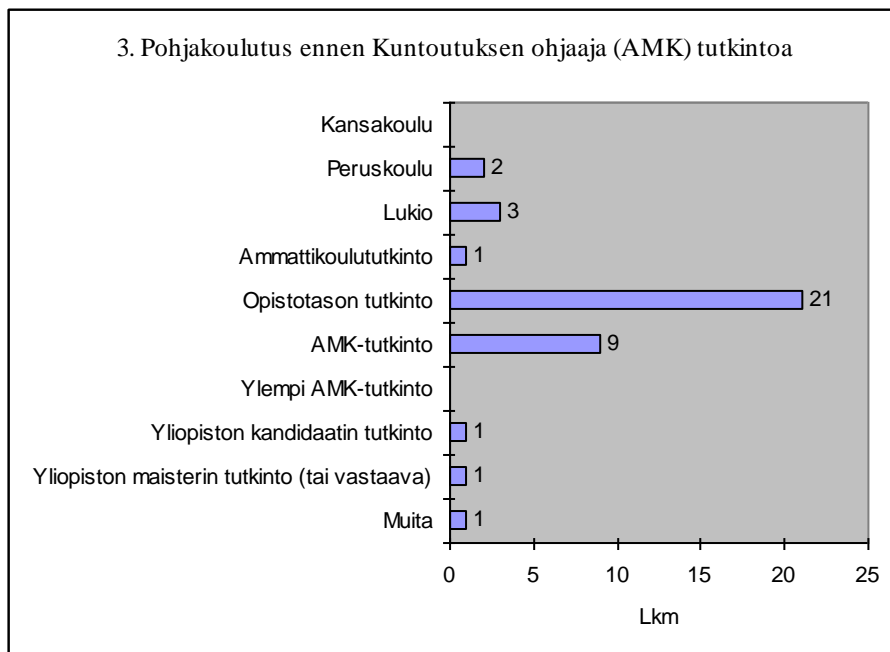
Kyselyyn vastanneista kaikki olivat naisia. Heistä neljä (13 %) oli iältään 31-40 -vuotiaita, 14 (45%) 41-50 -vuotiaita ja 13 (42%) yli 50 -vuotiaita. Vastaajista kukaan ei ollut alle 30-vuotias.

Kaavio 1. Vastanneiden ikäjakauma

Vastaajien pohjakoulutus ja aiemmat tutkinnot, aiemmat ammattinimikkeet sekä työkokemus ennen Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) opintoja

Vastaajille annettiin mahdollisuus valita useita eri pohjakoulutuksia, joten vastauksissa on huomioitava, että saman vastaajan kohdalla saattaa olla useita eri pohjakoulutusvaihtoehtoja. Vastaajista kaksi (6%) ilmoitti käyneensä peruskoulun, kolme (10%) lukion ja yhdellä (3%) vastaajalla oli ammattikoulututkinto. Opistoasteen tutkinnon vastaajista oli suorittanut 21 (68%). Vastaajista yhdeksän (29%) oli suorittanut AMK -tutkinnon, yksi (3%) yliopiston kandidaatin ja yksi (3%) yliopiston maisterin tutkinnon. Yksi (3%) vastaajista oli suorittanut muun tutkinnon. (Kaavio 2.)

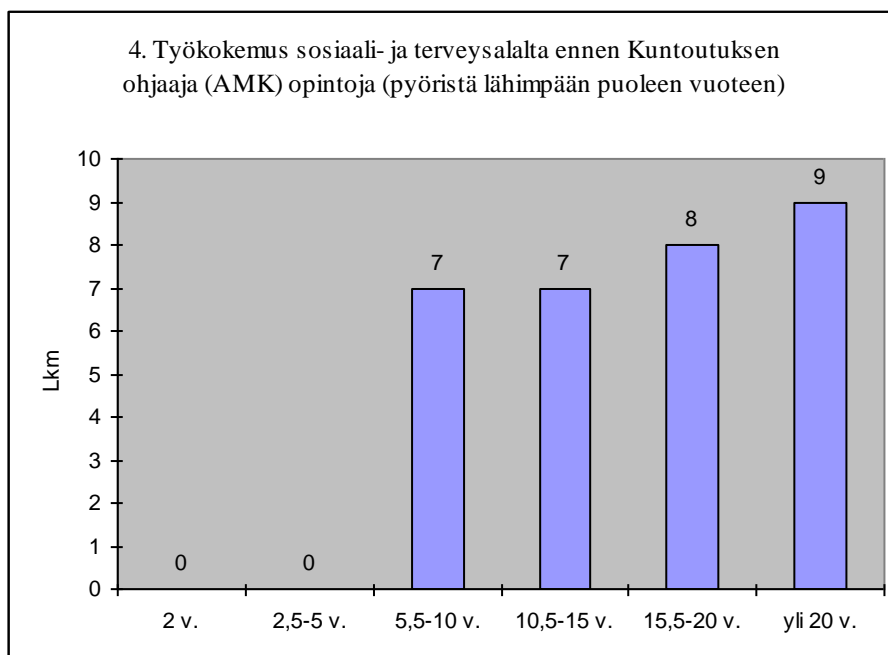
Kaavio 2. Vastaajien pohjakoulutus ennen Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) opintoja

Vastaajien aiempia sosiaali- ja terveydenhuoltoalan ammattitutkintoja on ollut mm. sairaanhoitaja ja terveydenhoitaja (opisto- ja AMK -tutkintoja), kuntohoitaja, lääkintävoimistelija, fysioterapeutti (opisto- ja AMK -tutkintoja), audionomi, sosiaalikasvattaja, sosiaaliohjaaja ja kehitysvammaistenohjaaja. Muita kuin sosiaali- ja terveydenhuoltoalan tutkintoja oli muun muassa kaupalliselta sekä hotelli- ja ravintolalalta.

Aiempia ammattinimikkeitä vastaajilla oli muun muassa kuudella (18%) vastaajalla sairaanhoitaja ja niin ikään kuudella (18%) vastaajalla fysioterapeutti. Muita ammattinimikkeitä oli esimerkiksi työvoimaneuvoja, kurssisihteeri, varhaiskasvatuksen erityisopettaja, erityislastentarhanopettaja, vastaava ohjaaja, sosiaaliohjaaja, TKI -suunnittelija, kuntoutussihteeri ja kuntoutusneuvoja.

Vastaajien työkokemuksen vaihtoehtoiksi annettiin seuraavat vaihtoehdot; 2 v., 2,5-5 v., 5,5-10 v., 10,5-15 v., 15,5-20 v. ja yli 20 vuotta. Kaikkien vastaajien työkokemus ennen kuntoutuksen ohjaaja (AMK) opintoja oli vähintään 5½ vuotta. Kolmas-

osa vastaajista, yhdeksän henkilöä (26%) omasi työkokemusta yli 20 vuotta.

Kaavio 3. Vastaajien työkokemus sosiaali- ja terveysalalta ennen Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) opintoja

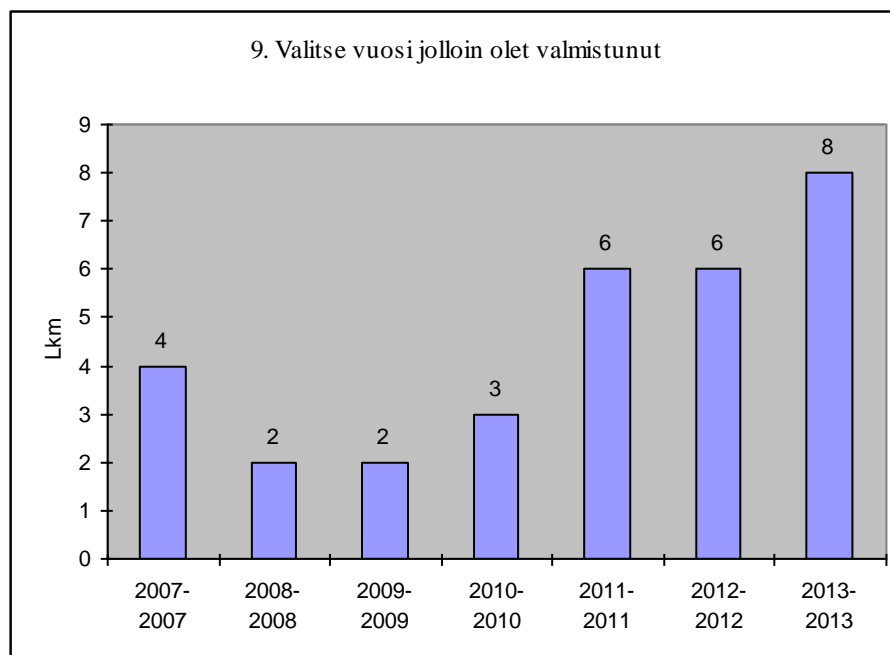
Kukaan vastanneista ei ollut joutunut muuttamaan toiselle paikkakunnalle saadakseen Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkintoa vastaavaa työtä, mutta sen sijaan kolme (10%) vastaajista koki että perhe- tai muu elämäntilanne on estänyt heitä muuttamasta saadakseen Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkintoa vastaavaa työtä.

Vastaajilta kysyttiin heidän työ- ja asuinpaikkakuntaansa. Satakunnassa vastaajista työskentelee ja asuu 15 (48%). Vastanneista kahdeksan (26%) työskentelee ja asuu Varsinais-Suomessa. Etelä-Pohjanmaalla vastaajista asuu ja työskentelee kaksi (6%). Uudellamaalla vastaajista asuu kolme (10%), heistä kaksi (6%) työskentelee myös Uudellamaalla ja yksi (3%) työskentelee Varsinais-Suomessa. Yksi (3%) vastaaja asuu ja työskentelee Pirkanmaalla ja yksi (3%) vastaaja ilmoitti olevansa virkavapaalla ja asuvansa tällä hetkellä ulkomailla. (Vastaajien työ- ja asuinpaikkakunnat LIITE 5).

5.2 Tutkinto/ koulutus

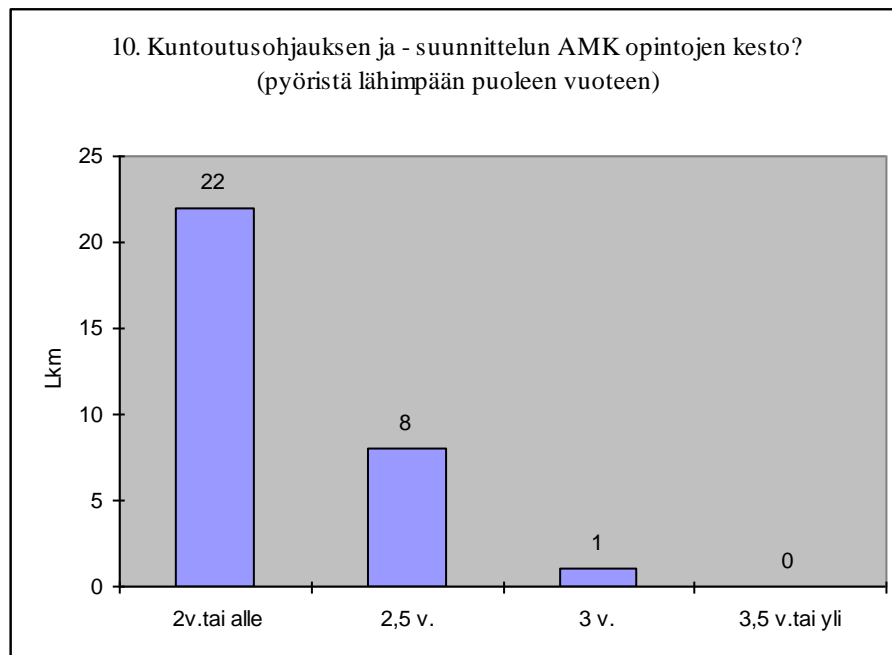
Vastaajien valmistumisvuosi ja opintojen kesto

Vastaajista kahdeksan henkilöä (26%) oli valmistunut vuonna 2013. Vastaajista kuusi (19%) on valmistunut vuonna 2012 ja 2011. Vuonna 2010 on valmistunut kolme (10%) vastaajaa. Vuosina 2009 ja 2008 on valmistunut kaksi (6%) vastaajaa ja vuonna 2007 neljä (13%) vastaajaa.

Kaavio 4. Vastaajien valmistumisvuosi

Vastaajista 22 henkilöä (71%) oli valmistunut opinnoistaan kahdessa tai alle kahdessa vuodessa. Opinnoista valmistui kahdeksan (26%) 2,5 vuodessa ja yksi (3%) vastaaja valmistui kolmessa vuodessa. (Kaavio 5.)

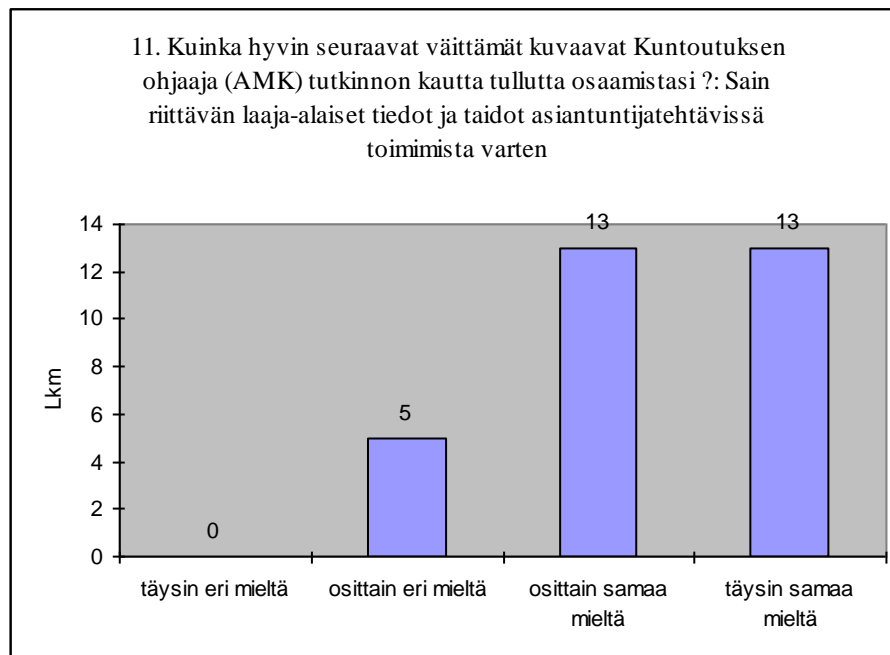

Kaavio 5. Vastaajien opintojen kesto

Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkinnon kautta tulleen osaamisen arviointi

Vastaajia pyydettiin arvioimaan kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkinnon kautta tullutta osaamista seuraavien väittämien pohjalta :

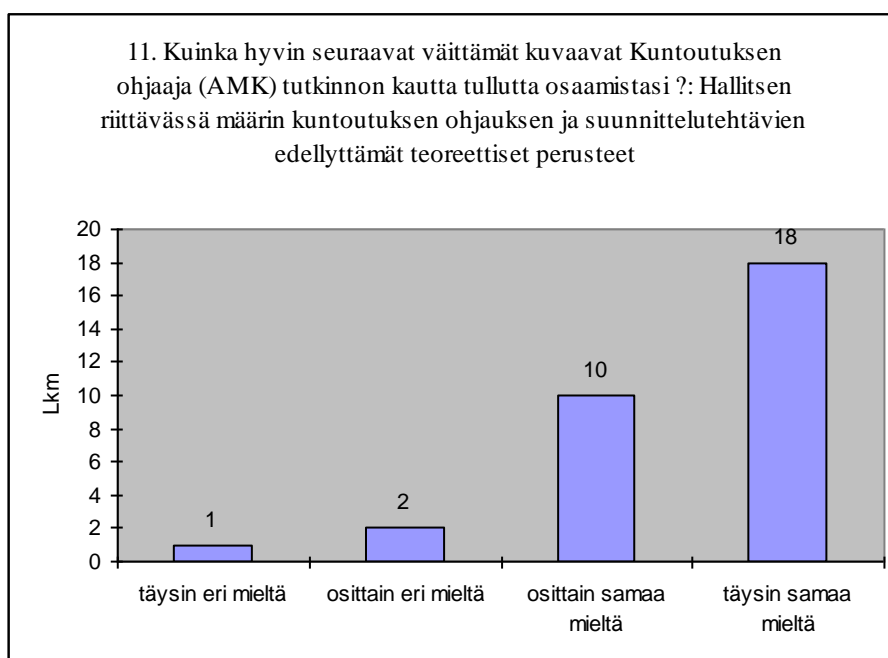
- 1) Sain riittävän laaja-alaiset tiedot ja taidot asiantuntijatehtävissä toimimista varten
- Vastaajista 13 (42%) oli täysin samaa mieltä, saman verran vastaajia oli osittain samaa mieltä väittämästä. Osittain eri mieltä väittämästä oli viisi (16%) vastaajista. (Kaavio 6.)

Kaavio 6. Vastaaja sai riittävän laaja-alaiset tiedot ja taidot asiantuntijatehtävissä toimimista varten

2) Hallitsen riittävässä määrin kuntoutuksen ohjauksen ja suunnittelutehtävien edellyttämät teoreettiset perusteet

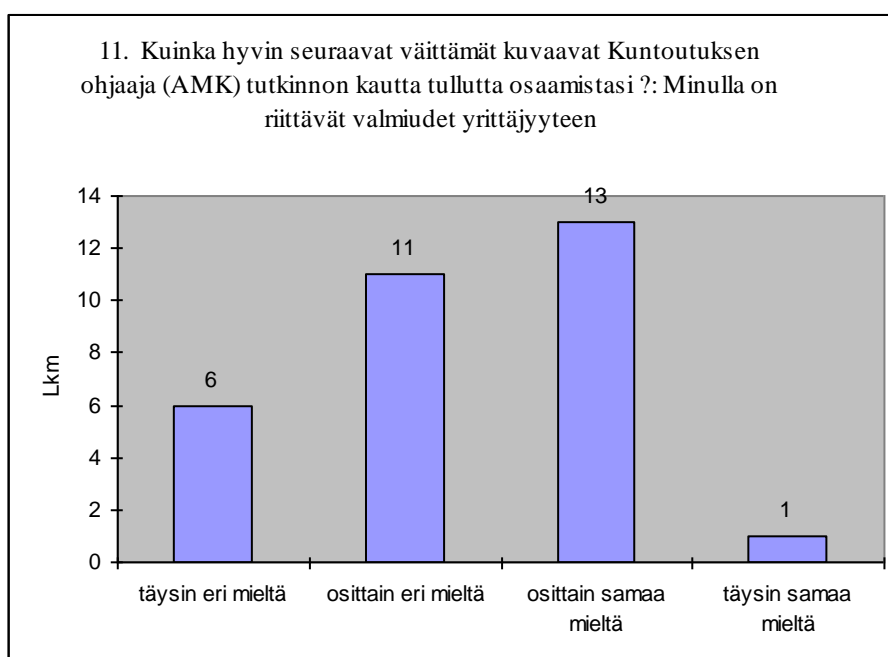
Vastaajista enemmistö 18 (58%) oli väittämästä täysin samaa mieltä, 10 (32%) oli osittain samaa mieltä, osittain eri mieltä oli kaksi (6%) ja täysin eri mieltä oli yksi (3%) vastaajista. (Kaavio 7.)

Kaavio 7. Vastaaja hallitsee riittävässä määrin kuntoutuksen ohjauksen ja suunnittelutehtävien edellyttämät teoreettiset perusteet

3) Minulla on riittävät valmiudet yrittäjyyteen

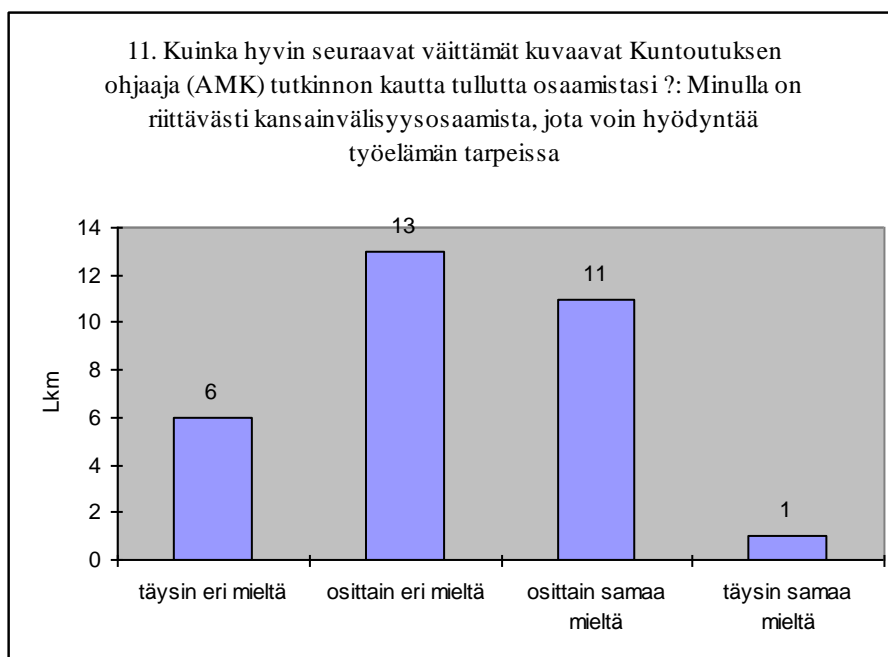
Vastaajista yksi (3%) oli väittämän kanssa täysin samaa mieltä, osittain samaa mieltä oli 13 (42%) , osittain eri mieltä oli 11 (35%) ja täysin eri mieltä oli kuusi (19%) vastaajista.

Kaavio 8. Vastaajalla on riittävät valmiudet yrittäjyyteen

4) Minulla on riittävästi kansainvälisyysosaamista, jota voin hyödyntää työelämän tarpeissa

Vastaajista yksi (3%) oli täysin samaa mieltä väittämästä, osittain samaa mieltä väittämästä oli 11 (35%), osittain eri mieltä oli 13 (42%) ja täysin eri mieltä oli kuusi (19%) vastaajista.

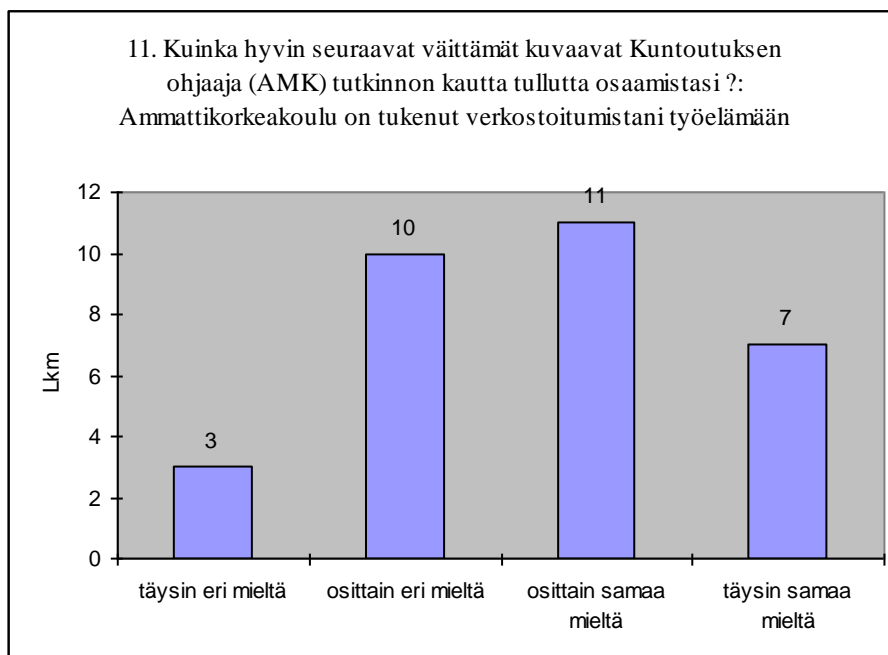

Kaavio 9. Vastaajalla on riittävästi kansainvälisyysosaamista, jota voi hyödyntää työelämän tarpeissa

5) Ammattikorkeakoulu on tukenut verkostoitumistani työelämään

Vastaajista oli väittämän kanssa täysin samaa mieltä seitsemän (23%), osittain samaa mieltä oli 11 (35 %), osittain eri mieltä oli 10 (32%) ja täysin eri mieltä väittämästä oli kolme (10%) vastaajista. (Kaavio 10.)

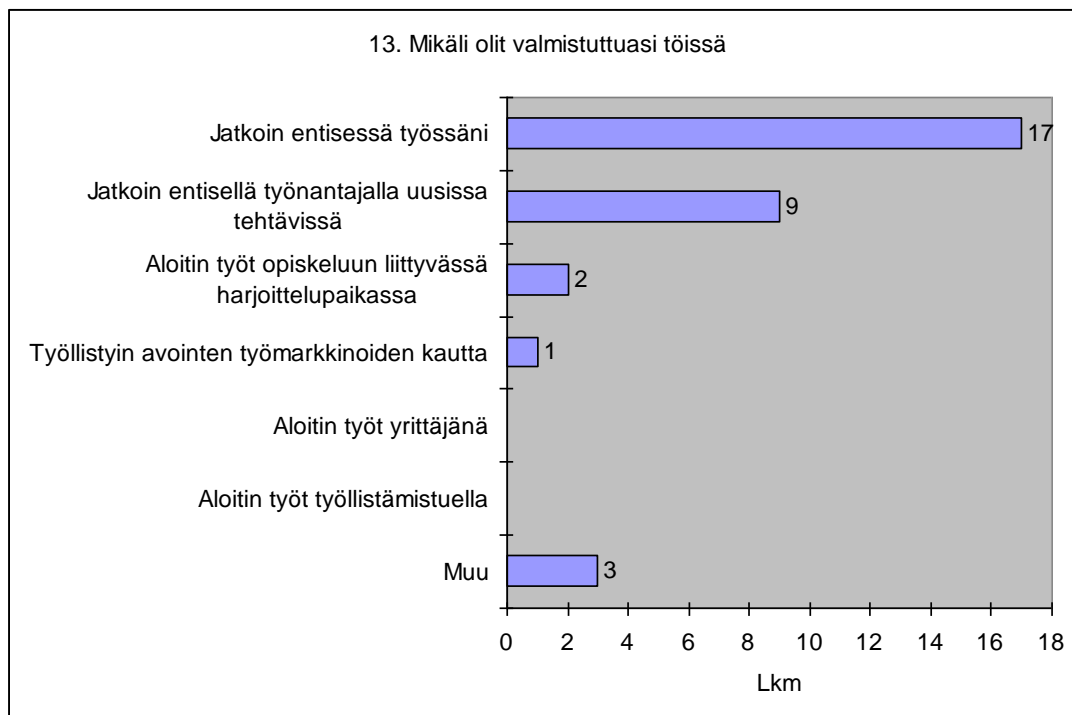
Kaavio 10. Ammattikorkeakoulu on tukenut verkostoitumista työelämään

5.3 Työllistyminen/ työllisyystilanne

Vastaajien työllisyys- ja työtilanne valmistumisen jälkeen sekä työllistyminen tutkintoa vastaavaan työhön

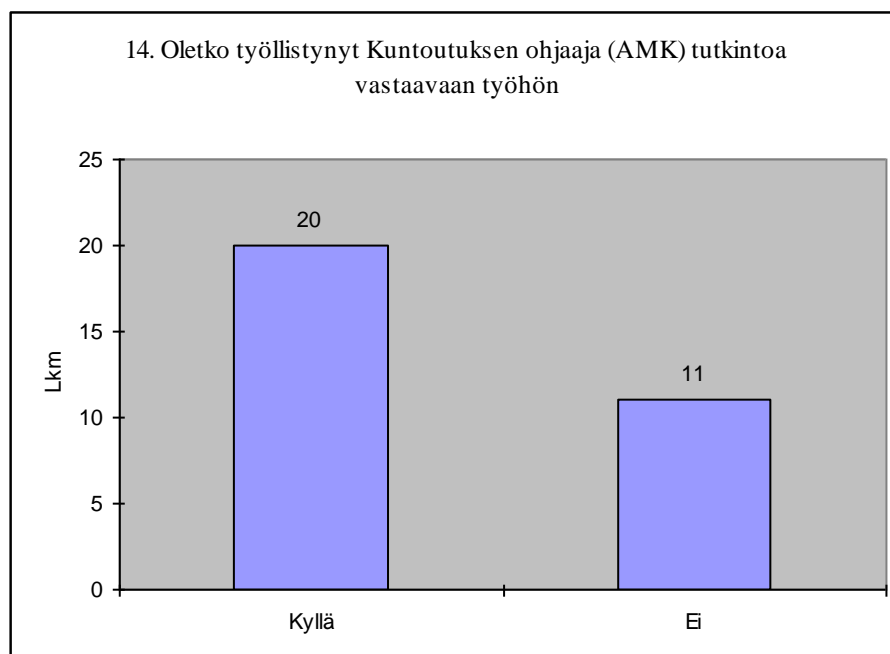
Vastaajista 29 (97%) oli työssä valmistumisen jälkeen. Yksi vastaajista (3%) oli työttömänä ja yksi vastaajista (3%) oli valinnut vastausvaihtoehdon muu.

Työssä olleista vastaajista 17 (55%) jatkoi entisessä työssään, entisellä työnantajalla uusissa tehtävissä työskenteli yhdeksän (29%) . Yksi vastaajista oli valinnut nämä molemmat vaihtoehdot. Kaksi (6%) vastaajaa aloitti työt opiskeluun liittyvässä harjoittelupaikassa ja yksi (3%) työllistyi avointen työmarkkinoiden kautta. Kolme (10%) vastaajaa valitsi vaihtoehdon muu, heistä yksi oli työttömänä, yksi vastaajista teki määräaikaista sijaisuuksia kuntoutusohjaajana ja yksi siirtyi muutaman kuukauden kuluttua saman työnantajan osoittamiin uusiin tehtäviin. (Kaavio 11.)

Kaavio 11. Vastanneiden työtilanne valmistumisen jälkeen

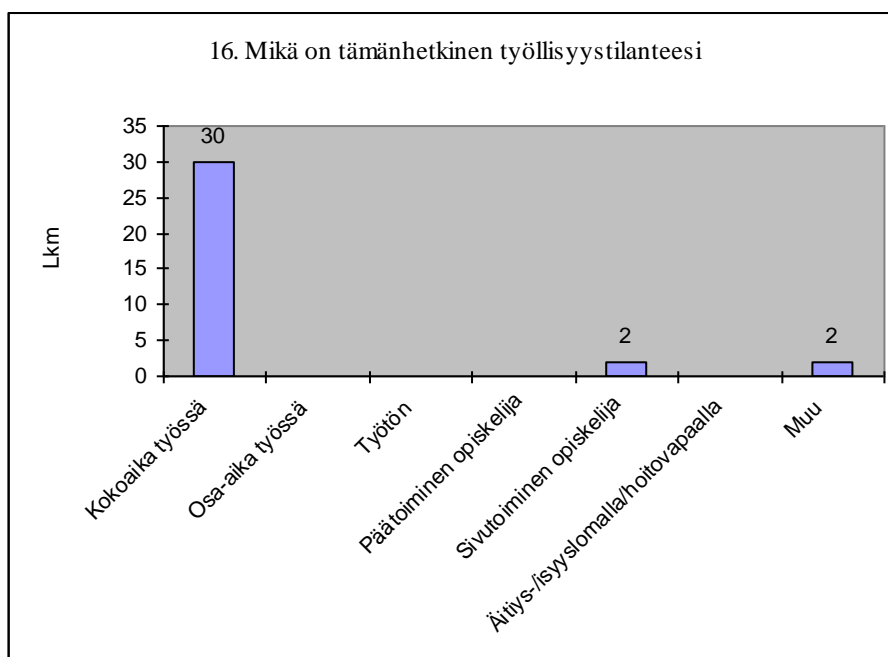
Vastaajista 20 (65%) oli työllistynyt kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkintoa vastaavaan työhön.

Kaavio 12. Vastaajien työllistyminen kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkintoa vastaavaan työhön

Vastaajien tämänhetkinen työllisyystilanne

Vastaajilla oli mahdollisuus valita tähän kysymykseen useampi vastausvaihtoehto. Vastaajista suurin osa 30 (97%) ilmoitti olevansa kokoaikatyössä. Kaksi (6%) vastaajista ilmoitti olevansa kokoaikatyössä sekä sivutoimisia opiskelijoita, yksi (3%) vastaaja oli virkavapaalla toisesta työstä, tehden kokoaikaisesti toista työtä ja yksi (3%) vastaaja oli virkavapaalla ja opiskellen samanaikaisesti.

Kaavio 13. Vastaajien tämänhetkinen työllisyystilanne

Opiskeluun liittyvien asioiden hyöty työllistymisen suhteen

Vastaajia pyydettiin arvioimaan, mistä opiskeluun liittyvistä asioista heille on ollut hyötyä työllistymiseen seuraavien väittämien pohjalta:

1) Ammattitaitoa edistävät harjoittelut

Väittämään vastasi 28 (90%) vastaajaa. Vastaajista väittämän kanssa 14 (50%) oli täysin samaa mieltä ja viisi (18%) oli osittain samaa mieltä. Osittain eri mieltä oli kuusi (21%) ja täysin eri mieltä oli kolme (11%) vastaajaa. (Kaavio 14.)

2) Muu opiskelun aikana hankittu työkokemus

Väittämään vastasi 27 (87%) vastaajaa. Täysin samaa mieltä väittämän kanssa oli kahdeksan (30%) ja osittain samaa mieltä oli niinikään kahdeksan (30%) vastaajista. Osittain eri mieltä oli viisi (19%) ja täysin eri mieltä väittämän kanssa oli kuusi (22%) vastaajista. (Kaavio 14.)

3) Opinnäytetyö

Väittämään vastasi 28 (90%) vastaajaa. Täysin samaa mieltä väittämän kanssa oli heistä kahdeksan (29%) ja osittain samaa mieltä oli 15 (54%). Osittain eri mieltä oli kolme (11%) ja täysin eri mieltä oli kaksi (7%) vastaajista. (Kaavio 14.)

4) Työelämään linkittyneet projektit ja opiskelutehtävät

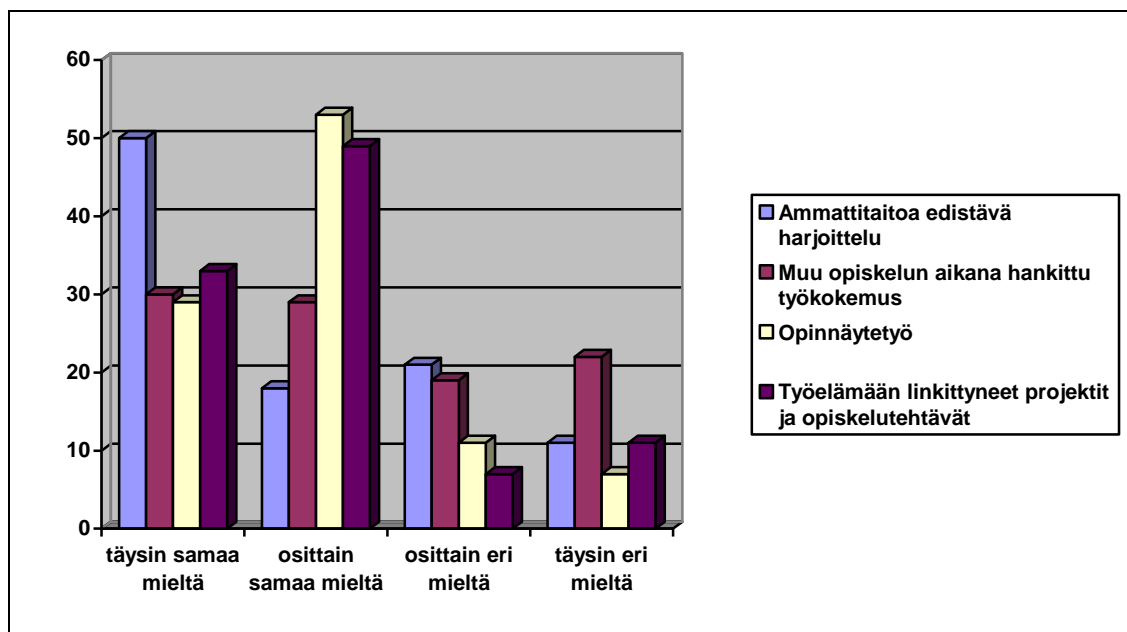
Väittämään vastasi 27 (87%) vastaajaa. Heistä täysin samaa mieltä väittämän kanssa oli yhdeksän (33%) ja osittain samaa mieltä oli 13 (48%). Osittain eri mieltä oli kaksi (7%) ja täysin eri mieltä oli kolme (11%) vastaajista. (Kaavio 14.)

5) Muu, mikä ?

Väittämään vastasi vain neljä (13%) vastaajaa. Heistä kaksi oli täysin samaa mieltä, että joku muu opintoihin liittyvä asia vaikutti työllistymiseen (verkostot, jotka syntyivät opiskelun aikana ja AMK -tutkinto, mikä oli kelpoisuusvaatimuksena työsuhteeseen valituksi tulemiselle), yksi vastaajista oli osittain samaa mieltä (kieliopinnot, tutustumiskäynnit) ja yksi vastaaja oli täysin eri mieltä.

6) Ei mikään edellä mainituista

Väittämään vastasi kahdeksan (26%) vastaajaa. Täysin samaa mieltä väittämän kanssa oli yksi vastaaja, osittain samaa mieltä oli kaksi, osittain eri mieltä oli yksi ja täysin eri mieltä oli neljä vastaajaa.

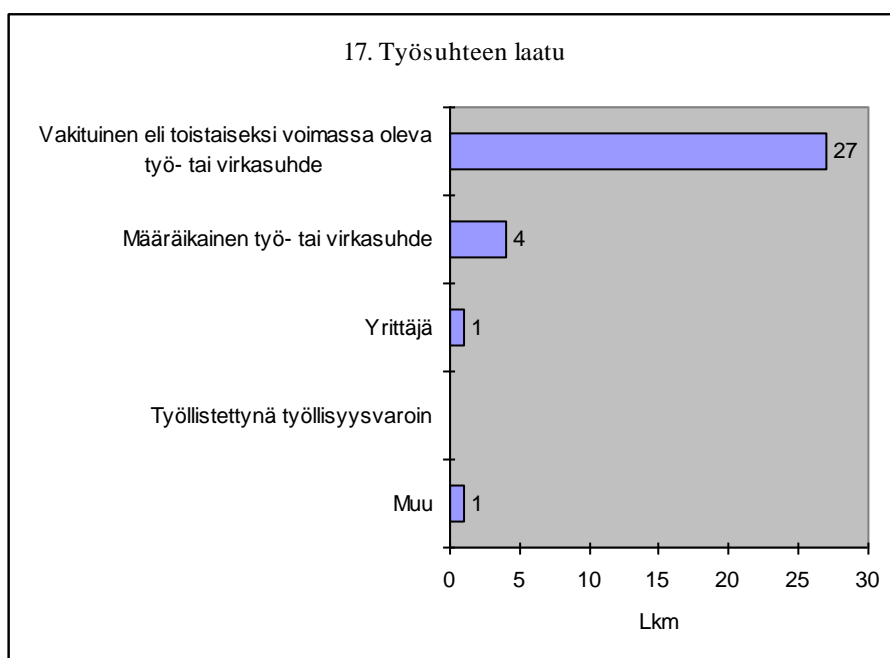

Kaavio 14. Opiskeluun liittyvien asioiden hyöty työllistymisen suhteen, kohdat 1-4 prosenttiosuuksina esitettynä

5.4 Työsuhteen laatu

Vastaajien työsuhteen laatu, työnantajataho ja työskentelyala

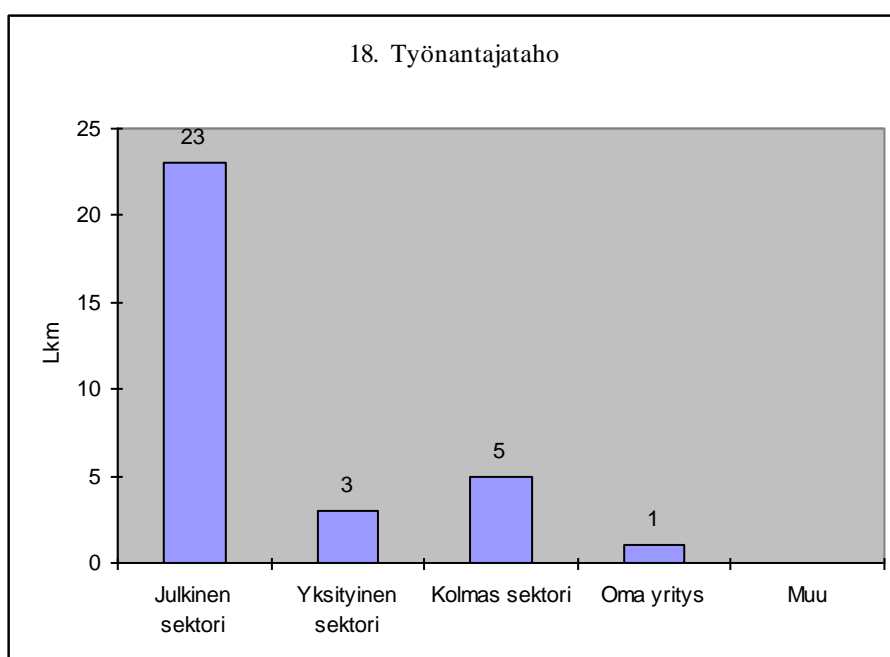
Vastaajilla oli myös tässä kysymyksessä mahdollisuus valita useampi vastausvaihtoehto. Vastaajista 27 (87%) työskenteli vakituksessa työsuhteessa. Heistä yksi (3%) vastaaja oli valinnut myös vaihtoehdoksi muu (virkavapaalla) ja yksi (3%) vastaaja oli valinnut lisäksi vaihtoehdon määräaikainen työ- tai virkasuhde, joita vastaajista oli yhteensä neljä (13%). Yksi (3%) vastaajista työskenteli yrittäjänä. (Kaavio 15.)

Kaavio 15. Vastaajien työsuhteen laatu

Vastaajien työnantajatahot

Julkisella sektorilla työskenteli 23 (74%) vastaajista. Kolmannella sektorilla työskenteli viisi (16%) vastaajaa ja omassa yrityksessä yksi (3%) vastaaja. Yksi (3%) vastaajista oli vastannut työskentelevänsä sekä julkisella että yksityisellä sektorilla.

Kaavio 16. Vastaajien työnantajatahot

Vastaajat työskentelivät useilla eri aloilla. Erikoissairaanhoidossa työskenteli kuusi (19%) ja perusterveydenhuollossa viisi (16%) vastaajista. Kolme (10%) vastaajista työskenteli kehitysvammatyössä. Potilas- ja vammaisjärjestöissä työskenteli kaksi (6%) vastaajaa. Työvoimapalveluissa tai työpajassa työskenteli niinkään kaksi (6%) vastaajaa. (Vastaajien työskentelyalat LIITE 6.)

Vastaajien tehtävänimikkeet ja palkkaus

Vastaajilla oli 21 erilaista tehtävänimikettä. Kuntoutusohjaajina toimi vastaajista 10 (32%) henkilöä ja kuntoutussuunnittelijana kaksi (6%) vastaajaa. Kolme (10%) vastanneista toimi erilaisilla ohjaaja nimikkeillä. Yksi (3%) vastanneista toimi kolmella eri tehtävänimikkeellä. (Vastaajien tehtävänimikkeet LIITE 7.)

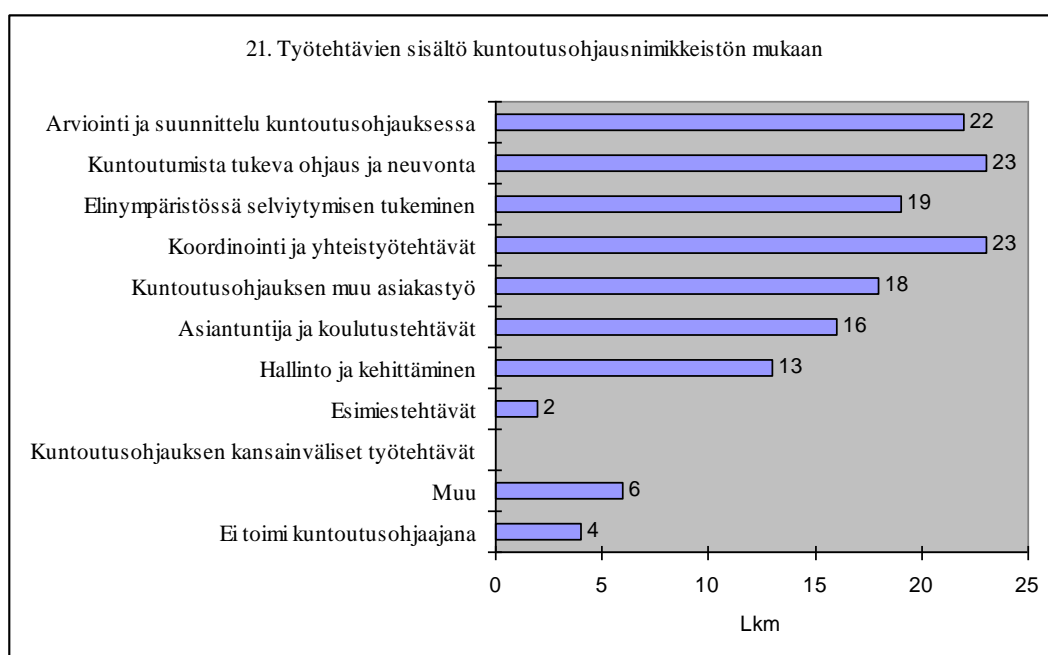
Vastaajia pyydettiin ilmoittamaan kuukausipalkkansa sadan euron tarkkuudella. Kuukausipalkat vaihtelivat 2200-4000 euron välillä. Kuukausipalkakseen 2200-2500 euroa ilmoitti yhdeksän (29%) vastaajista, 2600-2900 euroa ilmoitti 13 (42%) . Vastaajista seitsemän (23%) ilmoitti kuukausipalkakseen 3000-3300 euroa. Yksi (3%) vastaaja ilmoitti kuukausipalkakseen 4000 euroa. Vastaajien kuukausipalkan keskiarvoksi tulee 2674,19 euroa kuukaudessa. Vastaajista neljä ilmoitti, ettei tee kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkintoa vastaavaa työtä, joten jos heidät jätetään laskelman ulkopuolelle saadaan kuukausipalkkojen keskiarvoksi 2807,41 euroa.

5.5 Työtehtävien sisältö

Vastaajien työtehtävien sisältö ja työn eri osa-alueilla koetut haasteet

Vastaajia pyydettiin yksilöimään työtehtäviensä sisältöä. Annetut vaihtoehdot perustuivat kuntoutusohjausnimikkeistön seitsemään pääluokkaan, näiden lisäksi annettiin erikseen vaihtoehdoiksi esimiestehtävät ja kuntoutusohjauksen kansainväliset työtehtävät sekä muut tehtävät. Vastaajilla oli mahdollisuus valita useita vastausvaihtoehtoja. Vastaajista neljä (13%) ei toimi kuntoutusohjaajana.

Valtaosa vastaajista, 23 (74%) ilmoitti työtehtäviensä sisältävän sekä kuntoutumista tukevaa ohjausta ja neuvontaa että koordinointia ja yhteistyötehtäviä. Arviointia ja suunnittelua kuntoutusohjauksessa sisältyi 22 (71%) vastaajan työtehtäviin. Elinympäristössä selviytymisen tukeminen kuului 19 (61%) vastaajan työtehtäviin. Kuntoutusohjauksen muu asiakastyö kuului 18 (58%) vastaajan, asiantuntija ja koulutustehtävät 16 (52%) vastaajan ja hallinto ja kehittäminen 13 (42%) vastaajan työtehtäviin. Esimiestehtäviä kuului vain kahden (6%) vastaajan työtehtäviin. Kukaan vastaajista ei ilmoittanut kuntoutusohjauksen kansainvälistentyötehtävien sisältyvän työtehtäviinsä.

Kaavio 17. Työtehtävien sisältö kuntoutusohjausnimikkeistön mukaan

Muita tehtäviä ilmoitti työtehtäviinsä kuuluvan kuusi (19%) vastaajaa. Näitä muita tehtäviä olivat muun muassa apuvälinepalvelut, viittomakielinen palveluohjaus, kuntouttava terapiatyö /psykososiaalinen ohjaus ja kuntoutuskeskuksen toiminnan ja tulevaisuuden suunnittelu sekä

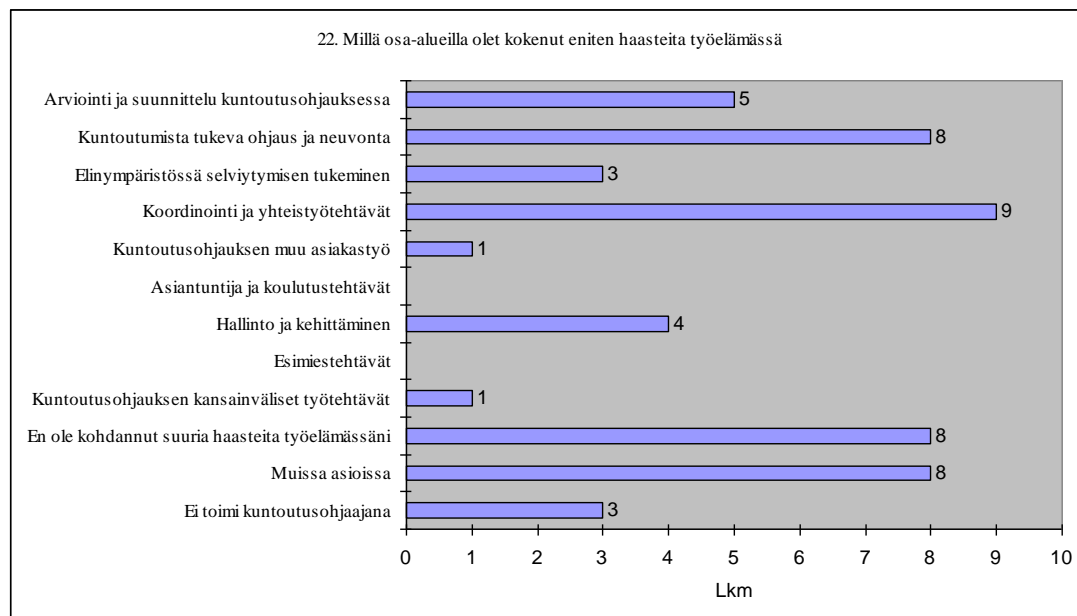
"Moniammatillisesta verkostoyhteistyöstä hyötyvien ja/tai vajaakuntoisten, pitkään työttömänä olleiden työnhakijoiden ohjaus ja tukeminen kohti avoimia työmarkkinoita tai muuta ratkaisua",

"Kuntoutus- ja sopeutumisvalmennuskurssien suunnittelu, ohjaus- ja neuvonta lähinnä puhelimitse kursseihin liittyvissä asioissa, kursseille osallistuminen ja osassa kursseja esimiehenä toimiminen"

Vastaajilta kysyttiin millä työn eri osa-alueilla he ovat kokeneet eniten haasteita. Annetut osa-alue vaihtoehdot perustuvat kuntoutusohjausnimikkeistöön. Vastaajista kahdeksan (26%) ei kokenut kohdanneensa suuria haasteita työelämässä. Koordinoinnissa ja yhteistyötehtävissä haasteita oli kokenut yhdeksän (29%) vastaajista. Kuntoutumista tukeva ohjaus ja neuvonta oli kahdeksan (26%) vastaajan mukaan aiheuttanut haasteita työelämässä.

Arvioinnin ja suunnittelun kuntoutusohjauksessa koki haastavaksi viisi (16%) vastaajaa. Vastaajista neljä (13%) koki hallinnon ja kehittämisen haastavana. Elinympäristössä selviytymisen tukemisen haastavana koki vastaajista kolme (10%). Kuntoutusohjauksen muun asiakastyön ja kuntoutusohjauksen kansainväliset työtehtävät koki haasteelliseksi yksi (3%) vastaaja.

Kaavio 18. Millä osa-alueilla koettu eniten haasteita työelämässä

Muissa asioissa haasteita oli kokenut kahdeksan (26%) vastaajaa. Näitä asioita vastaajien mukaan olivat

"Muiden työkavereiden tietämättömyys kuntoutusohjaajan työkentästä"

"Työtehtävien laajuus on LAAJA. Moniin muutoksiin on pystyttävä vastaamaan välittömästi. Työverkosto on laaja ja perheet ovat entistä monipuolisempia"

" En koe omaa englanninkielen taitoa riittävän hyvänä, jotta voisin osallistua erilaisiin kansainvälisiin tapahtumiin "

" Työajan riittämiseen em. asioihin siinä mitassa, mitä itse pitää tavoitteena"

"Haasteita monia erityisesti tällä hetkellä koen haasteena maahanmuuttajaperheiden kielen oppimisen ja kasvatuksen haasteet, mutta en kuntoutuksen ohjaajana vaan erityisopettajana"

" Potilaiden sairauksiin ja lääketieteelliseen hoitoon perehtyminen ja yksilöllisten hoitoprosessien ymmärtäminen"

" lastensuojelu ".

5.6 Kehittämisideat

Eri osa-alueiden merkitys koulutusohjelmassa

Vastaajia pyydettiin arvioimaan eri osa-alueiden merkitystä koulutusohjelmassa. Osa niistä perustuu kuntoutusohjausnimikkeistöön (1-9). Osa-alueet ovat:

1) Arviointi ja suunnittelu (esimerkiksi asiakkaan tilanteen selvittäminen ja arviointi, asiakkaan kuntoutumisen ja kuntoutusohjauksen suunnittelu). Tämän osa-alueen merkitystä koulutusohjelmassa piti erittäin tärkeänä 28 (90%) vastaajista ja loput kolme (10%) vastaajaa piti sitä melko tärkeänä osa-alueena. (Kaavio 19.)

2) Kuntoutumista tukeva ohjaus ja neuvonta (esimerkiksi sairastumiseen tai vammautumiseen liittyvä tuki ja neuvonta, palveluihin ja tukitoimiin liittyvä ohjaus ja ammattiin liittyvä ohjaus). Vastaajista 28 (90%) piti tätä osa-aluetta koulutusohjelmassa erittäin tärkeänä ja loput kolme (10%) pitivät sitä melko tärkeänä osa-alueena. (Kaavio 19.)

3) Elinympäristössä selviytymisen tukeminen (esimerkiksi apuvälineet). Vastaajista 23 (74%) piti tätä osa-aluetta erittäin tärkeänä ja seitsemän (23%) vastaajaa piti sitä melko tärkeänä osa-alueena. Yksi (3%) vastaaja ei osannut arvioida osa-alueen merkitystä. (Kaavio 19.)

4) Koordinointi ja yhteistyötehtävät (esimerkiksi asiakkaan kuntoutumisen koordinointi ja moniammatillinen yhteistyö). Vastaajista 28 (90%) piti tätä erittäin tärkeänä ja kolme (10%) vastaajaa melko tärkeänä osa-alueena koulutusohjelmassa. (Kaavio 19.)

5) Kuntoutusohjauksen muu asiakastyö (esimerkiksi kirjaaminen, lausunnot). Vastaajista 19 (61%) piti tätä osa-aluetta erittäin tärkeänä. Kahdeksan (26%) vastaajaa piti sitä melko tärkeänä ja neljä (13%) vastaajaa piti sitä jonkin verran tärkeänä osa-alueena. (Kaavio 19.)

6) Asiantuntija ja koulutustehtävät (esimerkiksi kirjallisen aineiston tuottaminen, opiskelijoiden ohjaus). Vastaajista 13 (42%) piti tätä erittäin tärkeänä osa-alueena, 12 (39%) piti sitä melko tärkeänä. Yksi (3%) vastaaja ei osannut arvioida sen merkitystä ja viisi (16%) vastaajaa piti sitä jonkin verran tärkeänä osa-alueena koulutusohjelmassa. (Kaavio 19.)

7) Hallinto ja kehittäminen (esimerkiksi asiantuntijuuden ja ammattitaidon ylläpitäminen, laadunhallinta). Erittäin tärkeänä tätä osa-aluetta piti 13 (42%) vastaajista, 11 (35%) mielestä se oli melko tärkeä ja seitsemän (23%) vastaajan mielestä se oli jonkin verran tärkeä osa-alue. (Kaavio 19.)

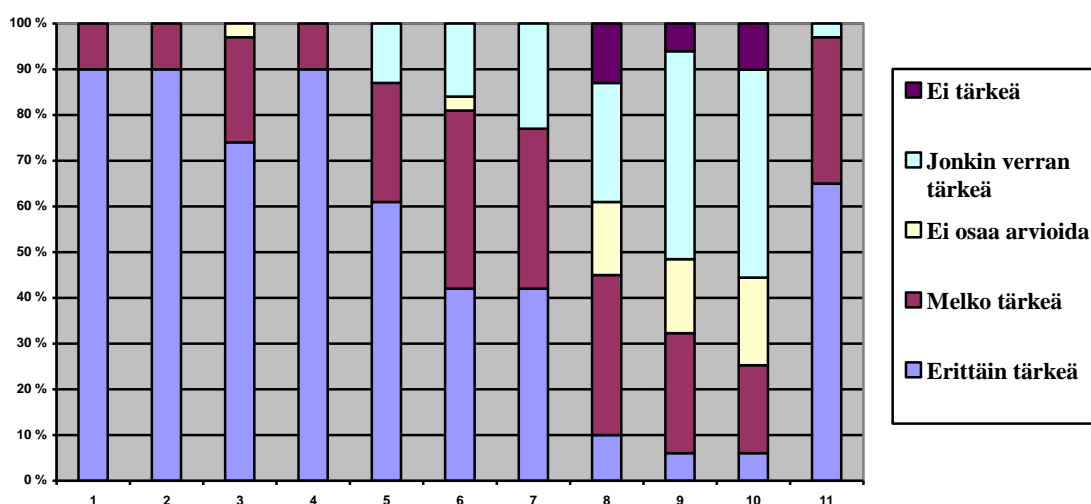
8) Esimiestehtävät. Vastaajista kolme (10%) piti osa-aluetta erittäin tärkeänä, melko tärkeänä sitä piti 11 (35%) vastaajaa. Osa-alueen tärkeyttä ei osannut arvioida viisi (16%) vastaajaa. Kahdeksan (26%) vastaajaa piti sitä jonkin verran tärkeänä ja neljä (13%) ei pitänyt sitä tärkeänä osa-alueena koulutusohjelmassa. (Kaavio 19.)

9) Kuntoutusohjauksen kansainväliset työtehtävät. Vastaajista kaksi (6%) piti sitä erittäin tärkeänä, kahdeksan (26%) vastaajaa piti sitä melko tärkeänä ja viisi (16%) ei osannut arvioida osa-alueen merkitystä. Suurin osa vastaajista 14 (45%) piti tätä osa-

aluetta jonkin verran tärkeänä ja kaksi (6%) ei pitänyt sitä tärkeänä osa-alueena koulutusohjelmassa. (Kaavio 19.)

10) Yrittäjäyys. Vastaajista kaksi (6%) piti sitä erittäin tärkeänä ja melko tärkeänä osa-alueena sitä piti kuusi (19%) vastaajaa. Osa-aluetta ei osannut arvioida kuusi (19%) vastaajaa. Suurin osa vastaajista 14 (45%) piti tätä jonkin verran tärkeänä osa-alueena. Vastaajista kolme (10%) ei pitänyt sitä tärkeänä osa-alueena koulutusohjelmassa. (Kaavio 19.)

11) Verkostoituminen. Erittäin tärkeänä osa-alueena koulutusohjelmassa tätä piti 20 (65%) vastaajaa. Vastaajista 10 (32%) piti sitä melko tärkeänä ja yksi (3%) vastaaja piti sitä jonkin verran tärkeänä. (Kaavio 19.)

1. Arviointi ja suunnittelu
2. Kuntoutumista tukeva ohjaus ja neuvonta
3. Elinympäristössä selviytymisen tukeminen
4. Koordinointi ja yhteistyötehtävät
5. Kuntoutusohjauksen muu asiakastyö
6. Asiantuntija ja koulutustehtävät
7. Hallinto ja kehittäminen
8. Esimiestehtävät
9. Kuntoutusohjauksen kansainväliset työtehtävät
10. Yrittäjäyys
11. Verkostoituminen

Kaavio 19. Koulutusohjelman eri osa-alueiden merkitykset

Muut koulutuksen kehittämisideat

Vastaajilta kysyttiin myös muita koulutuksen kehittämisideoita. Useissa vastauksissa toistui tarve kasvatuksellisen ja sosiaalisen kuntoutuksen osuuden lisäämisestä, terveydenhuollon ja lääkinnällisen kuntoutuksen osuutta painotettiin monen mielestä liikaa. Opiskelijoiden omaa ammattitaitoa ja eri osaamisalueita tulisi myös vastaajien mielestä käyttää paremmin hyödyksi tulevaisuudessa ja hyödyntää oppimisen vuorovaikutusta. Asiakkaan arvostus ja kunnioitus, asiakkaan /perheen omien voimavarojen tunnistaminen ja huomioiminen sekä vuorovaikutus, kuunteleminen ja läsnäolo, koettiin tärkeiksi osa-alueiksi koulutuksessa. Esille nousi myös toive saada enemmän ohjausta harjoittelun suhteen, jottei löydä itseään valmistumisen jälkeen vanhasta työstään. Kuntoutusta ohjaavaa lainsäädäntöä toivottiin myös laajemmin käsiteltäväksi. Samoin sosiaalietuja toivottiin käsiteltävän enemmän. Ne ovat kuntoutujalle tärkeitä ja niiden hallinta tuottaa ammattilaisellekin hankaluuksia. Kuntoutusohjaaja joutuu niiden kanssa tekemisiin työssään lähes päivittäin. Opetusmateriaalin toivottiin olevan ajantasaista ja koulutuksessa toivottiin painotusta erilaisten menetelmien opiskeluun, vastaajat kaipasivat työvälineitä itselle. Lähiopiskelupäivien toivottiin olevan hyvin suunniteltuja, "tuhteja" tietopaketteja, jotta opintoihin matkustaminen ei tuntuisi turhalta. Seuraavassa muutamia vastaajien ajatuksia:

"Palveluohjaus ja -neuvonta, sosiaalityö ja kuntoutuksen ohjauksen omien erityispiirteiden tunnistaminen. Kuntoutuksen ohjauksen poikkitieteellisyys erityispiirteen arvo ja ainutkertaisuus."

"Jokaisella työpaikalla on kuitenkin omat vaatimuksensa ja toimintakulttuurinsa joten esim. kirjaamiseen ja lausuntoihin ei kannata tuhata koulutuksen aikaan. Yrittäjäyys voisi olla vapaaehtoinen niille joita se kiinnostaa. Tässä iässä ei juurikaan yrittäjäyys ole enää ajankohtaista."

"Koulutus oli kokonaisuudessaan minulle erittäin hyödyllinen oman ammatillisuuden vahvistamisessa."

"Tärkeää olisi, että opettajat olisivat pitkän linjan kuntoutuksen ammattilaisia, joilla itselläänkin laaja-alainen näkemys kuntoutuksen kentästä. Opettajien tulisi myös arvostaa ja osata hyödyntää sitä ammattilaisten joukkoa, joka luokan

penkeissä istuu. Koulutuksen aikana oppiminenkin voi olla molemminpuolista - ei yksisuuntaista."

"Opiskelijan omaa vastuuta opiskelusta ja opintojen suuntaamismahdollisuuksista (kiinnostuksen kohteet) on hyvä tuoda esille, mutta antaa erityistukea ja ohjausta niille, jotka sitä tarvitsevat. Koulutukseen on hyvä valita hyvin itsensäseen työskentelyyn kykeneviä, mutta hyvät yhteistyötaidot omaavia."

Vastaajien ajatuksia Kuntoutuksen ohjaajien (AMK) työllistymisen parantamiseksi

Vastaajilta kysyttiin ajatuksia Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkinnon suorittaneiden työllistymisen parantamiseksi. Vastaajien mukaan tutkinnon tunnettavuuden eteen on vielä tehtävä paljon työtä. Tutkintonimike oli vastaajien mielestä vielä laajalti tuntematon, se yhdistetään usein fyysiseen kuntoutukseen, esimerkiksi fysioterapiaan. Esitettiin myös tutkintonimikkeen muuttamista lyhyemmäksi ja helpommin markkinoitavaksi. Vastauksissa ehdotettiin oppilaitoksen ja työelämän tiiviimpää yhteistyötä. Erään vastaajan mielestä käytännön harjoittelun suunnittelu ja suuntaaminen opiskelijan kiinnostuksen mukaan sekä riittävän pitkä harjoittelujakso helpottaisi työhön pääsemistä. Tutkintoa esitettiin markkinoitavaksi organisaatioille erilaisten tilaisuuksien myötä. Esitteet ja tietoisuus toisivat tutkintoa tutuksi kaikille asiakkaille. Vastaajat olivat huolissaan siitä, että Kuntoutuksen ohjaajan (AMK) töitä tehdään monenlaisilla pohjakoulutuksilla ja samoista paikoista kilpaillaan sosionomien kanssa. Tutkinnon antamaa erityisosaamista pitäisi vastaajien mukaan markkinoida enemmän ja näin tehdä tutkintoa tunnetuksi ja arvostetuksi. Kuntoutuksen vaikutavuutta esimerkiksi työurien pidentymiseen tulisi tutkia ja perustella ja siten osoittaa koulutusalan merkitys yhteiskunnallisesti. Vastauksissa tuli esiin myös lainsäädännön yhtenäistäminen Kuntoutuksen ohjaajien (AMK) tarpeen tunnistamiseksi eri organisaatioissa. Lakiuudistuksen toivottiin myös asettavan kunnille velvoitteen tietystä määrästä kuntoutuksen suunnittelun ja ohjauksen ammattilaisia. Vastauksissa ehdotettiin myös poliitikkojen ja kuntapäättäjien informointia ammattikunnan työn merkityksestä. Ohessa muutamia vastaajien ajatuksia ja ideoita työllistymisen parantamiseksi:

"Selkeästi tukemaan kuntoutuksen merkitystä työurien pidentymiseksi. Kuntoutus ulos laitoksista asiakkaan omaan elinympäristöön moniammatillisesti, jossa kuntoutuksen ohjaaja olisi koordinoija ja yhdysside asiakkaan ja eri toimijoiden välillä. Oman erityisosaamisen korostaminen suhteessa terveys- ja sosiaalityöhön."

"Koen, että tällä koulutuksella työllistyy hyvin. Lisänäkyvyys ja ammattitaidon esiintuominen erilaisissa foorumeissa on varmaan yksi hyvä keino. Itse koen, että ammattilaiset tuntevat arvostavan tätä koulutusta."

"Kuntoutusohjaus pitäisi saada perusterveydenhuoltoon laajemmin etenkin nyt, kun ikäihmisten kotona asumista pyritään jatkamaan mahdollisimman pitkään. Kuntoutusohjaajan ammattitaidon hyödyntämisellä pystyttäisiin tukemaan tätä toimintamallia."

"Korostaa työ/kontaktimahdollisuuksien luomista itselleen sekä verkostoitumista, mitä voi tehdä pitkän tutustumisharjoittelun piirissä, varsinaisen harjoittelun aikana sekä opintoihin liittyvien tehtävien ja opinnäytetyön kohdepaikan kautta. Laaja-alainen kontaktipinta selventää omia kiinnostuksen kohteita työtä ajatellen ja voit jättää itsestäsi hyvän mielikuvan tulevaa työnhakua ajatellen."

Vastaajille annettiin kyselylomakkeen lopussa vapaa sana kommentointiin, kehittämiseen ja palautteenantoon. Vastauksissa tuli esiin tasapuolisen, ammattitaitoisen ja laaja-alaisen ohjauksen merkitys opintojen aikana. Laajojen kirjallisten tehtävien vaihtoehtoksi ehdotettiin pidempiä työelämäharjoitteluita. Opiskelijoiden yhteistyön lisäämistä tulisi opinnoissa kehittää, esimerkiksi vertaisarviointia toivottiin lisää. Verkko-opintoja toivottiin myös enemmän. Tässäkin osiossa tuli esiin tarve ammatillisen, kasvatuksellisen ja sosiaalisen kuntoutuksen painottamisesta koulutusohjelmassa. Tutkimusmenetelmien opiskeluun toivottiin lisää resurssia. Opinnäytetyön ohjaamiseen toivottiin samoin lisäresurssia, jotta opinnäytetyöt eivät viivästy ohjaavien opettajien johdosta. Opinnäytetyön ohjaajaksi toivottiin valikoituvan aiheesta eniten tietävän tai siitä itsekkin kiinnostuneen ohjaajan. Vastauksissa tuli esiin käsite kannustava oppimisympäristö, vastauksesta ei kuitenkaan käy ilmi kokiko vastaaja oppimisympäristön kannustavaksi vai toivoisiko että sitä toteutettaisiin paremmin. Opiskelun esteettömyyttä tulisi vastaajan mielestä miettiä esimerkiksi oppimisvaikeuksien näkökulmasta. Muutamissa vastauksissa tuotiin esiin tyytyväisyyttä koulutuksen tuomiin valmiuksiin, jotka hyödyttivät vastaajia heidän nykyisissä työtehtä-

vissään. Vastauksissa nousi esiin muun muassa ajatus Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) nimikkeen saamisesta suojatuksi ammattinimikkeeksi. Vastauksissa tuli myös ilmi, että ainakin yksi vastaaja on jäänyt entiseen työhönsä, koska taloudellisesti ei ole ollut kannattavaa siirtyä tekemään kuntoutuksen ohjaajan töitä. Seuraavassa muutamien vastaajien ajatuksia tähän osioon liittyen:

"Kiitos. Olen kiitollinen opiskeluvuosista. Sain todella paljon tietoa koulutuksen aikana. Opiskelu töiden ohella oli raskasta, mutta palkitsevaa. Viikonloppun tapaamiset mahdollistivat työssä käymisen. Hyvällä positiivisella asenteella sekä huumorilla saa hyvää mieltä itselle sekä toisille."

"Kuntoutusohjaajan koulutus antoi oletettua suuremmat valmiudet myös nykyisiin työtehtäviini, joten olen erittäin tyytyväinen, että suoritin tutkinnon."

"Oma työtilanne on pysynyt samana vain palkan vuoksi. Olisi saanut myös omaa koulutusta vastaavaa työtä, mutta työalue olisi ollut vielä laajempi ja palkka noin 300 euroa kuussa heikompi. kurjaa ja totta. esim. xxxx sairaanhoitopiiri maksaa varmaankin alinta mahdollista palkkaa."

"Opinnäytetöiden ohjaus tulee olla kaikille koulutuksessa oleville tasapuolista, tulee turvata aikaresurssia ohjaaville opettajille, jotta opinnäytetyöt eivät viivästy sen takia, että ohjaavaa opettajaa ei tavoita, tai ei saa vastauksia kysymyksiin kohtuullisella vastausajalla."

"Kokonaisuutena olen kokenut saamani koulutuksen hyväksi. Koen että minulla on nykyiseen tehtävääni paremmat valmiudet, kuin esim. sosionomin tutkinnon suorittaneilla."

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Kyselyyn vastanneista suurin osa oli kyselyn toteuttamisajankohtana kokoaikatyössä (87%) ja heistä yli puolet (65%) oli työllistynyt tutkintoa vastaavaan työhön. Saatu tulos on samansuuntainen sekä 2007 tehdyn opinnäytetyön että keväällä 2014 Jyväskylän AMK:ssa tehdyn opinnäytetyön tulosten kanssa. Voidaankin todeta, että kuntoutuksen suunnittelun- ja ohjauksen koulutusohjelmasta valmistuneiden työllistymisen mahdollisuudet ovat hyvät. Vastaajien antamissa kehittämisideoissa tulee ilmi,

että jatkuvaa markkinointia ja tunnettavuuden lisäämistä työnantajien suhteen on tehtävä edelleen ahkerasti. Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkinnon suorittaneet ovat itse tärkeässä roolissa tuotaessa esiin koulutusohjelman ainutlaatuisuutta ja tutkinnon suorittaneiden erityisosaamista. Koulutusohjelman kehittämisideoissa nousi esiin myös kasvatuksellisen ja sosiaalisen kuntoutuksen osuuden lisääminen koulutusohjelmassa. Vastaajat toivat esiin myös opiskelijoiden laajan asiantuntemuksen parempaa hyödyntämistä opintoja toteutettaessa.

Tutkimuksessa pyritään välttämään virheiden syntymistä, siitä huolimatta tulosten luotettavuus ja pätevyys vaihtelevat. (Hirsjärvi ym. 2007, 226.) Tutkimuksen reliabiliteetti kuvaa sen luotettavuutta. Luotettavuus tarkoittaa tulosten pysyvyyttä eli tutkimuksen kykyä antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. Tutkimuksen reliabiliteetti on hyvä, mikäli tutkimus toistettaessa antaa samat tulokset tutkijasta riippumatta. (Vilka, 2007, 177). Tämän tutkimuksen reliabiliteettia lisää tutkimuksessa käytetty kyselylomake, jonka vuoksi sen toistettavuus on hyvä. Tämän opinnäytetyön luotettavuutta arvioitaessa pitää ottaa huomioon vähäinen vastausprosentti. Tutkimukseen jätti vastaamatta 62 (67%) tutkinnon suorittanutta henkilöä. Syitä vastaamatta jättämiseen voi mahdollisesti olla kyselyn toteuttamisen ajankohta, saatekirjeet lähetettiin juuri kesälokauden alkaessa. Syynä vastaamattomuuteen voi myöskin olla se, että he eivät tee Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkinnon mukaista työtä tai että tutkinnon suorittamisesta on jo kulunut aikaa (kyselyyn vastanneista vain 8 oli valmistunut ennen vuotta 2010). Tutkimuksen tulokset ovat kuitenkin osittain samansuuntaisia kuin 2007 ja keväällä 2014 tehdyissä tutkimuksissa (esimerkiksi työn sisältö kuntoutuksen ohjausnimikkeistön mukaisesti), mikä lisää mielestäni tutkimuksen luotettavuutta.

Tutkimuksen arviointiin käytetään myös käsitettä validius, joka tarkoittaa mittarin tai tutkimusmenetelmän kykyä mitata juuri sitä, mitä on tarkoituskin mitata. (Hirsjärvi ym. 2007, 226.) Tutkimuksen validiutta heikentää, mikäli vastaaja on ymmärtänyt tutkijan esittämän kysymyksen eri tavalla kuin tutkija on sen ajatellut. Tässä opinnäytetyössä, tutkijan arvion mukaan, kysymykset oli pääsääntöisesti ymmärretty tarkoitetulla tavalla. Tällöin voidaan arvioida tutkimuksen olevan validi.

Opinnäytetyön tulokset vahvistivat sitä ajatusta, että Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) koulutus antaa hyvät mahdollisuudet työllistyä tutkintoa vastaavaan työhön. Tutkin-

non tunnettavuus ja erityislaatuisuus ovat kuitenkin asioita, joihin on tulevaisuudessa panostettava. Näin saataisiin perusteltua kuntoutusohjauksen tarpeellisuus ja koulutuksen antama asiantuntijuus työnantajille ja työmarkkinoille. Vastaajat näkivät kuntoutuksen ohjauksen tarpeen lisääntyneen esimerkiksi kunnissa toteutettavassa ikäihmisten kotona asumisen tukemisessa. Nuorisotakuun toteutus luo mahdollisesti lisääntyntä tarvetta kuntoutusohjaukselle sekä TE- toimistoissa että kuntien sosiaalipalveluissa. Vastaajat ehdottivat myös Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) nimikkeen hakemista suojatuksi ammattinimikkeeksi. Tällä turvattaisiin tutkinnon suorittaneiden työllistyminen Kuntoutuksen ohjaajan (AMK) tai vastaavien nimikkeiden toimiin, nykyään kuntoutusohjaajana tai vastaavissa nimikkeissä voi toimia monen eri koulutustaustan omaavia henkilöitä. Vastaajat toivat myös esiin, että jo lakiuudistuksessa tulisi huomioida, että lakiin kirjattaisiin kunnille velvoite tietystä määrästä kuntoutuksen ohjauksen ja suunnittelun ammattilaisia.

Kuntoutuksen ohjaajan (AMK) palkkaus on valitettavasti vielä useissa kunnissa Kunta-alan virka- ja työehtosopimuksen asettamassa alarajassa. Tämä seikka on huomioitava yhtenä vaikuttavana tekijänä, kun tutkinnon suorittanut puntaroi hakeutumista tutkintoaan vastaavaan tehtävään. Tutkintoa vastaavaan tehtävään siirtyminen voi näin aiheuttaa jopa satojen eurojen menettämisen kuukausiansioissa, kun taas vastaavasti työn vastuullisuus ja työnkuvan laajuus ovat merkittävät. Kuntatyönantajalle tulisi pystyä perustelemaan kuntoutuksen ohjaajan työn erityisosaamista ja vaikuttavuutta, jotta tällä nimikkeellä toimivien palkkaus saataisiin nostettua työn vaativuuden suhteen oikealle tasolle. Vaikuttavuuden perustelemiseksi tulisi kyetä esittämään tutkittua tietoa siitä, miten kuntoutuksen ohjaajan työllä pystytään vaikuttamaan eri asiakasryhmien kohdalla, esimerkiksi palveluiden ostojen vähentymiseen ja näin ollen saamaan aikaiseksi säästöjä kuntien ostopalveluiden kohdalla. Kuntoutuksen ohjaajien (AMK) työn mahdollisia vaikutuksia työurien pidentämiseen sekä alku- että loppupäästä olisi myös hyödyllistä todentaa tutkimustiedolla. Tämä jos mikään olisi seikka, minkä perusteella kuntien ja muiden työnantajatahojen kannattaisi perustaa kuntoutuksen ohjaajien toimia organisaatioihinsa.

Tutkimus osoittaa kuntoutusohjauksen tarpeen tulevaisuudessa ja välittää positiivista tietoa niille, jotka vasta suunnittelevat kyseiseen koulutukseen hakeutumista. Yhteiskunnan muutosten myötä Kuntoutuksen ohjaajien (AMK) asiantuntemusta ja työpa-

nosta tullaan todennäköisesti enenevässä määrin tarvitsemaan mitä moninaisimmissa organisaatioissa.

Mielenkiintoisena jatkotutkimusaiheena näkisin vertailututkimuksen, jossa verrattaisiin tämän opinnäytetyön ja kahden aiemmin Jyväskylän ammattikorkeakoulussa tehdyn opinnäytetyön (Chatzitolios, T., Frantti, K., & Pennanen, H., 2007 ja Laine M. & Nappa N., 2014) tuloksia keskenään. Vertailututkimuksessa voitaisiin myös arvioida myös Kuntoutuksen ohjaajien (AMK) työllistymisen ja työn sisällön mahdollisia muutoksia aikavälillä 1997-2014. Mielenkiintoinen tutkimusaihe olisi myös vertailla mahdollisia eroja nuorten koulutuksesta ja aikuisten koulutuksesta valmistuneiden välillä, liittyen työllistymiseen ja työelämän sisältöihin sekä siinä koettuihin haasteisiin.

LÄHTEET

Asetus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista.

18.9.1987/759

Case management vai kuntoutusohjaus? Tätäkin voisi tutkia, Ilpo Vilkkumaa,

www.kuntoutusportti.fi Viitattu 04.10.2014

http://www.kuntoutusportti.fi/portal/fi/ajankohtaista/tatakin_voisi_tutkia?bid=233

Chatzitoliou, T., Frantti, K., & Pennanen, H., 2007 Kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkinnon suorittaneiden työllistyminen. AMK opinnäytetyö. Jyväskylän ammatti-korkeakoulu Viitattu 30.03.2014

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/17593/jamk_1197981794_4.pdf?sequence=2

Heikkilä, T. 2005. Tilastollinen tutkimus. 5. – 6. painos. Helsinki: Edita Prima Oy.

Hirsjärvi, S. & Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Otava Kirjapaino Oy.

Invalidisaatio Ortonin www-sivut 2014. 60- vuotta sosiaalityön historiaa. Viitattu 04.10.2014

<http://www.orton.fi/fi/invalidisaatio-orton/saatio/historia/60-vuotta-sosiaalityon-historiaa/>

Kuntoutusohjausnimikkeistö – opas sisältöön ja käyttöön. 2003. Helsinki. Suomen kuntaliitto

Kuntoutusportti www-sivut 2014 Viitattu 30.03.2014

<http://www.kuntoutusportti.fi/portal/fi/koulutus/ammattikorkeakoulutus>

Laine Mira & Nappa Noora 2014. JAMK:sta vuosina 2007-2013 valmistuneiden kuntoutuksen ohjaajien (AMK) työllistyminen, työelämässä koetut haasteet ja koulutuksen kehittämisideat

http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/80423/Laine_Mira_Nappa_Noora.pdf?seq

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista 28.12.2012/980

Laki kuntoutuksen asiakasyhteistyöstä 13.6.2003/497

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista

3.4.1987/380

Satakunnan ammattikorkeakoulun www-sivut. Hakijan opas 2015.
<http://samkhakuopas.wordpress.com/aikuiskoulutus/kuntoutusohjaus-ja-suunnittelu/>

Satakunnan ammattikorkeakoulun www-sivut. Kuntoutusohjauksen- ja suunnittelun opetussuunnitelma 2013-2014.

https://samk.solenovo.fi/opsnet/disp/fi/ops_KoulOhjSel/tab/tab/sea?koulohj_id=2300555&ryhmtyp=1&lukuvuosi=2384215&stack=push

Sosiaali- ja terveysministeriö. Toimintakonsepti osatyökykyisten työllistämiseksi hankkeen www-sivut 2014. Viitattu 22.10.2014

http://www.stm.fi/vireilla/kehittamisohjelmat_ja_hankkeet/osatyokykyiset/konsepti

Suomen kuntoutusohjaajien yhdistys ry:n www- sivut 2014 Viitattu 30.03.2014

<http://www.suomenkuntoutusohjaajienyhdistys.fi/site/kuntoutusohjaus>

TE-palveluiden www-sivut nuorisotakuu 2014 Viitattu 02.05.2014

<http://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonhakijalle/nuoret/nuorisotakuu/index.html>

Terveystieteiden laiti 30.12.2010/1326

Vilkka, H. 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Gummerus Kirjapaino Oy.

SATAKUNNAN AMMATTIKORKEAKOULU
SATAKUNTA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

OP21A

SAMK / Tutkimuslupa-anomus

Opinnäytetoille ja muille tutkimuksille, jotka kohdistuvat Satakunnan ammattikorkeakouluun.

Liitä anomukseen ohjaajan hyväksymä tutkimussuunnitelma. Lähetä anomus SAMKin kehitysjohtajalle hyvissä ajoin ennen tutkimuksen suunniteltua toteuttamisajankohtaa (ME71110). Älä aloita tutkimusta / opinnäytetyön tekemistä ennen kuin olet saanut tutkimusluvan.

Tutkimuksen/opinnäytetyön tekijä(t):

Sanna Renfors

Tekijän/tekijöiden osoite:

[Redacted address]

Sähköposti:

Sanna.renfors @ [Redacted email]

(Työ)nimi/aihe: Kuntoutuksen ohjaaja tutkinnon (AMK) Satakunnan ammattikorkeakoulusta 01.01.2007 - 31.12.2013 välisenä aikana Suorittaneiden työllistyminen

Toteutuksen suunniteltu ajankohta: 01/2014 - 10/2014

Tekijän koulutusohjelma:

Kuntoutuksen ohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelma

Oppilaitos, jos muu kuin SAMK:

Kerätäänkö tutkimuksessa henkilötietoja ja kootaanko niistä henkilötietorekisteri*? ☒ kyllä ☐ ei

* Henkilötietojen keräämisellä ja tietojen rekisteröinnillä tarkoitetaan yksilöintitietojen (kuten nimi, henkilötunnus, syntymäaika) ja tutkimustietojen kokoamista rekisteriin. (Lisätietoja www.tietosuoja.fi). Tutkimuksen päätyttyä tutkimusrekisteri joko hävitetään tai arkistoidaan ilman tunnistetietoja.

Ohjaaja(t): Merja Koivuniemi

Puolto ohjaajalta:

Puollan tutkimuslupan antannista

Puoltolauseet:

Opinnäytetyön puoltettua voidaan hyödyntää opetusmateriaalia ja siihen kehittävissä työissä. Kuntoutuksen ohjaajien työssä ei juurikaan ole tutkimuskeuhkaa käytettävissä. Tämän opinnäytetyön tulosten avulla voitaisiin antaa valmiiksi opiskeleville tärkeää tietoa mahdollisista haasteista ja työolosuhteista.

Ohjaajan allekirjoitus

Merja Koivuniemi

Päiväys

24.1.2014

Luvan hakijan allekirjoitus

Sanna Renfors

Kehitysjohtajan päätös		
Päätösnumero		
☒ tutkimuslupa myönnetään		
☐ tutkimuslupa myönnetään ehdollisesti		
☐ tutkimuslupaa ei myönnetä		
Perustelut:		
Yhteyshenkilö SAMKissa <i>Neja Koivunien</i>		
Päiväys <i>24.1.2014</i>	ja allekirjoitus	
	<i>tute. p e e l.</i> kehitysjohtaja	<i>846/002</i>
Päätös tiedotetaan opiskelijoille, ohjaajille ja SAMKin yhteyshenkilölle.		

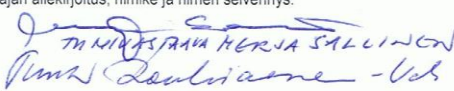

SATAKUNNAN AMMATTIKORKEAKOULU
SATAKUNTA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

OP07A

1 / 2

SAMK / Sopimus opinnäytetyön tekemisestä

Opinnäytetyön tekijä: Sanna-Kaisa Renfors	
Opiskelijanumero: 1300105	Aloitusrhythmi: AKS13KP
Koulutusohjelma: Kuntoutusohjaus ja -suunnittelu	
Opinnäytetyötä ohjaavan opettajan nimi, sähköposti, puhelinnumero ja osoite: Merja Koivuniemi, merja.koivuniemi@samk.fi, 0447103770, Tiilimäen kampus Maamiehenkatu 10 28500 Pori	
Toimeksiantaja, yhteyshenkilön nimi, sähköposti, puhelinnumero ja osoite: Satakunnan ammattikorkeakoulu, Tuula Rouhiainen-Valo	
Opinnäytetyön nimi:	
Työn etenemisaikataulu: Opinnäytetyön suunnitelman laatiminen ja tutkimusluvan hakeminen helmikuu 2014, teoriaosuuden kirjoittaminen ja opinnäytetyön sopimuksen laatiminen maaliskuu-kesäkuu 2014 Tarkempi selvitys on sopimuksen liitteinä olevassa hyväksytyssä tutkimus-/projektisuunnitelmassa.	
Tätä sopimusta koskevat erimielisyydet pyritään ratkaisemaan ensisijaisesti neuvottelemalla osapuolten kesken. Mikäli asiasta ei päästä sopimukseen, erimielisyydet ratkaistaan Satakunnan käräjäoikeudessa. Tätä sopimusta on laadittu 3 kappaletta, yksi kullekin osapuolelle.	
Olemme lukeeet sopimusehdot (sivu 2) ja hyväksymme ne.	
Päiväys: 2.6.2014	
Toimeksiantajan edustajan allekirjoitus, nimi ja nimen selvennys: Tuula Rouhiainen-Valo Hyvinvoinnin osaamisaluejohtaja	
Osaamisalueen johtajan allekirjoitus ja nimen selvennys: Tuula Rouhiainen-Valo	
Opinnäytetyön tekijän allekirjoitus: Sanna-Kaisa Renfors	

KYSELY KUNTOUTUKSEN OHJAAJIKSI (AMK) SATAKUNNAN AMMATTIKORKEAKOULUSTA VUOSINA 2007-2013 VALMISTUNEILLE

6.1 TAUSTATIEDOT

nainen   mies

1. Sukupuoli   ☐   ☐

alle 30 v.   31-40 v.   41-50 v.   yli 50 v.

2. Ikä ?   ☐   ☐   ☐   ☐

3. Pohjakoulutus ennen kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkintoa

- ☐ Kansakoulu
- ☐ Peruskoulu
- ☐ Lukio
- ☐ Ammattikoulututkinto
- ☐ Opistotason tutkinto
- ☐ AMK-tutkinto
- ☐ Ylempi AMK-tutkinto
- ☐ Yliopiston kandidaatin tutkinto
- ☐ Yliopiston maisterin tutkinto (tai vastaava)
- ☐ Muita, mitä?

Kirjoita tähän, mitä tutkintoja sinulla on ollut ennen kuntoutuksen ohjaajan (AMK) tutkintoa

4. Työkokemus sosiaali- ja terveysalalta ennen kuntoutusohjaaja (AMK) opintoja (pyöristä lähimpään puoleen vuoteen) vaihtoehdot 2 v., 2,5-5v., 5,5-10v., 10,5-15v., 15,5- 20v. tai yli 20v.

5. Aikaisempi ammattinimike

6. Millä postinumeroalueella työskentelet tällä hetkellä?

7. Millä postinumeroalueella asut tällä hetkellä ?

8 a. Oletko joutunut muuttamaan toiselle paikkakunnalle, saadaksesi kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkintoa vastaavaa työtä?

☐ Kyllä

☐ Ei

8 b. Onko perhe- tai muu elämäntilanne estänyt sinua muuttamasta saadaksesi kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkintoa vastaavaa työtä?

☐ Kyllä

☐ Ei

6.2 TUTKINTO/ KOULUTUS

9. Valitse vuosi jolloin olet valmistunut: vaihtoehdot 2007,2008,2009,2010,2011,2012 ja 2013

10. Kuntoutusohjauksen ja - suunnittelun AMK opintojen kesto? (pyöristä lähimpään puoleen vuoteen) vaihtoehdot 2 v. tai alle, 2,5 v. , 3v. tai 3,5 v tai yli

11. Kuinka hyvin seuraavat väittämät kuvaavat kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkinnon kautta tullutta osaamistasi ?

Täysin eri mieltä	Osittain eri mieltä	Osittain samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
-------------------	---------------------	-----------------------	---------------------

Sain riittävän laaja-alaiset tiedot ja taidot asiantuntijatehtävissä toimimista varten	☐	☐	☐	☐
Hallitsen riittävässä määrin kuntoutuksen ohjauksen ja suunnittelutehtävien edellyttämät teoreettiset perusteet	☐	☐	☐	☐
Minulla on riittävät valmiudet yrittäjyyteen	☐	☐	☐	☐
Minulla on riittävästi kansainvälisyysosaamista, jota voin hyödyntää työelämän tarpeissa	☐	☐	☐	☐
Ammattikorkeakoulu on tukenut verkostoitumistani työelämään	☐	☐	☐	☐

6.3 TYÖLLISTYMINEN/TYÖLLISYYSTILANNE

12. Mikä oli tilanteesi valmistuttuasi?

- ☐ Olin työssä
- ☐ Olin työttömänä
- ☐ Aloitin uuden koulutuksen/ jatkoin opintoja
- ☐ Muu, mikä? (kirjaa alle)

Jos vastasit edelliseen kysymykseen muu, tarkenna tähän mikä oli tilanteesi

13. Mikäli olit valmistuttuasi työssä

- ☐ Jatkoin entisessä työssäni
- ☐ Jatkoin entisellä työnantajalla, mutta uusissa työtehtävissä
- ☐ Aloitin työt opiskeluun liittyvässä harjoittelupaikassa
- ☐ Työllistyin avointen työmarkkinoiden kautta
- ☐ Aloitin työt yrittäjänä
- ☐ Aloitin työt työllistämistuella

☐ Muu

Mikäli vastasit edelliseen kysymykseen muu, tarkenna tähän mikä

14. Oletko työllistynyt kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkintoa vastaavaan työhön?

☐ Kyllä

☐ En

15. Mistä opiskeluun liittyvistä asioista sinulle on ollut hyötyä työllistymisessä?

	Täysin eri mieltä	Osittain eri mieltä	Osittain sa- maa mieltä	Täysin sa- maa mieltä
Ammattitaitoa edistävät har- joittelut	☐	☐	☐	☐
Muu opiskelun aikana hankit- tu työkokemus	☐	☐	☐	☐
Opinnäytetyö	☐	☐	☐	☐
Työelämään linkittyneet pro- jektit ja opiskelutehtävät	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä (kirjaa alle)	☐	☐	☐	☐
Ei mikään edellä mainituista	☐	☐	☐	☐

Mikäli vastasit edelliseen kysymykseen muu, tarkenna tähän mikä

16. Mikä on tämänhetkinen työllisyystilanteesi? (voit valita useamman vaihtoehdon)

☐ Koko-aika työssä

☐ Osa-aika työssä

☐ Työtön

☐ Päätoiminen opiskelija

☐ Sivutoiminen opiskelija

☐ Äitiys-/isyyslomalla/hoitovapaalla

- ☐ Muu, mikä? (kirjaa alle)

Mikäli vastasit edelliseen kysymykseen muu, tarkenna tähän

6.4 TYÖSUHTEEN LAATU

Vastaa seuraaviin kysymyksiin, mikäli olet työsuhhteessa

17. Työsuhteen laatu

- ☐ Vakituinen eli toistaiseksi voimassaoleva työ- tai virkasuhde
- ☐ Määräaikainen työ- tai virkasuhde
- ☐ Yrittäjä
- ☐ Työllistettynä työllisyysvaroin (esim . palkkatuetussa työssä)
- ☐ Muu, mikä? (kirjaa alle)

Jos vastasit edelliseen kysymykseen muu, tarkenna tähän selvitys

18. Työnantajataho

- ☐ Julkinen sektori
- ☐ Yksityinen sektori
- ☐ Kolmas sektori
- ☐ Oma yritys
- ☐ Muu, mikä? (kirjaa alle)

Jos vastasit edelliseen kysymykseen muu, tarkenna tähän selvitys

Tarkenna millä alalla työskentelet (esim. perusterveydenhuolto, erikoissairaanhoito, sosiaalipalvelut, TE, KELA, kehitysvammatyö ym.)

19. Tehtävänimike, jolla työskentelet tällä hetkellä ?

20. Nykyinen bruttopalkkasi 100 euron tarkkuudella

6.5 TYÖTEHTÄVIEN SISÄLTÖ

21. Valitse seuraavista ne vaihtoehdot, jotka kuvaavat parhaiten työtehtäviäsi, voit valita useamman vaihtoehdon (Vaihtoehtojen sisällön lähteenä on käytetty kuntoutusohjausnimikkeistöä)

- ☐ Arviointi ja suunnittelu kuntoutusohjauksessa (esim asiakkaan tilanteen selvittäminen ja arviointi, asiakkaan kuntoutumisen ja kuntoutusohjauksen suunnittelu)
- ☐ Kuntoutumista tukeva ohjaus ja neuvonta (esim. sairastumiseen tai vammautumiseen liittyvä tuki ja neuvonta, palveluihin ja tukitoimiin liittyvä ohjaus ja ammattiin liittyvä ohjaus)
- ☐ Elinympäristössä selviytymisen tukeminen (esim. apuvälineet)
- ☐ Koordinointi ja yhteistyötehtävät (esim asiakkaan kuntoutumisen koordinointi ja moniammatillinen yhteistyö)
- ☐ Kuntoutusohjauksen muu asiakastyö (esim. kirjaaminen, lausunnot)
- ☐ Asiantuntija ja koulutustehtävät (esim. kirjallisen aineiston tuottaminen, opiskelijoiden ohjaus)
- ☐ Hallinto ja kehittäminen (esim. asiantuntijuuden ja ammattitaidon ylläpitäminen, laadunhallinta)
- ☐ Esimiestehtävät
- ☐ Kuntoutusohjauksen kansainväliset työtehtävät
- ☐ Muuta, mitä? (kirjaa alle)

Jos vastasit edelliseen kysymykseen muuta, tarkenna tähän selvitys ja tarkenna halutessasi

22. Millä osa-alueilla olet kokenut eniten haasteita työelämässä ? Voit valita useita vaihtoehtoja (Vaihtoehtojen sisällön lähteenä on käytetty kuntoutusohjausnimikkeistöä)

- ☐ Arviointi ja suunnittelu kuntoutusohjauksessa (esim. asiakkaan tilanteen selvittäminen ja arviointi, asiakkaan kuntoutumisen ja kuntoutusohjauksen suunnittelu)

- ☐ Kuntoutumista tukeva ohjaus ja neuvonta (esim. sairastumiseen tai vammautumiseen liittyvä tuki ja neuvonta, palveluihin ja tukitoimiin liittyvä ohjaus ja ammat-
tiin liittyvä ohjaus)
- ☐ Elinympäristössä selviytymisen tukeminen (esim. apuvälineet)
- ☐ Koordinointi ja yhteistyötehtävät (esim. asiakkaan kuntoutumisen koordinointi ja
moniammatillinen yhteistyö)
- ☐ Kuntoutusohjauksen muu asiakastyö (esim. kirjaaminen ja lausunnot)
- ☐ Asiantuntija ja koulutustehtävät (esim. kirjallisen aineiston tuottaminen, opiskeli-
joiden ohjaus)
- ☐ Hallinto ja kehittäminen (esim. asiantuntijuuden ja ammattitaidon ylläpitäminen,
laadunhallinta)
- ☐ Esimiestehtävät
- ☐ Kuntoutusohjauksen kansainväliset työtehtävät
- ☐ En ole kohdannut suuria haasteita työelämässäni
- ☐ Muissa asioissa, missä? (kirjaa alle)

Jos vastasit edelliseen kysymykseen muissa asioissa, tarkenna tähän missä

6.6 KEHITTÄMISIDEAT

6.7

23. Arvioi seuraavien osa-alueiden merkitystä koulutusohjelmassa (Osa-alueiden
sisällön lähteenä on käytetty kuntoutusohjausnimikkeistöä)

	Mielestäni			Mielestäni	Mielestäni
	Mielestäni	jonkin	En osaa	Mielestäni	Mielestäni
	ei tärkeä	verran	arvioida	melko	erittäin
		tärkeä		tärkeä	tärkeä
Arviointi ja suunnittelu (	☐	☐	☐	☐	☐
esim. asiakkaan tilan-					

**teen selvittäminen ja
arviointi, asiakkaan
kuntoutumisen ja kun-
tutusohjauksen suun-
nittelu)**

**Kuntoutumista tukeva
ohjaus ja neuvonta
(esim. sairastumiseen tai
vammutumiseen liitty-
vä tuki ja neuvonta, pal-
veluihin ja tukitoimiin
liittyvä ohjaus ja am-
mattiin liittyvä ohjaus)**

**Elinympäristössä selviy-
tymisen tukeminen
(esim. apuvälineet)**

**Koordinointi ja yhteis-
työtehtävät (esim. asiak-
kaan kuntoutumisen
koordinointi ja mo-
niammatillinen yhteis-
työ)**

**Kuntutusohjauksen
muu asiakastyö (esim.
kirjaaminen, lausunnot)**

**Asiantuntija ja koulu-
tustehtävät (esim. kir-
jallisen aineiston tuot-
taminen, opiskelijoiden
ohjaus)**

**Hallinto ja kehittäminen
(esim. asiantuntijuuden**

ja ammattitaidon ylläpitäminen, laadunhallinta)

Esimiestehtävät

☐☐☐☐☐

**Kuntoutusohjauksen
kansainväliset työtehtävät**

☐☐☐☐☐

Yrittäjyys

☐☐☐☐☐

Verkostoituminen

☐☐☐☐☐

Muita kehittämisideoita / ajatuksia koulutuksen suhteen

24. Ajatuksia kuntoutuksen ohjaajien (AMK) työllistymisen parantamiseksi ?

25. Vapaa sana (kommentteja, kehittämisideoita, palautetta ym.)

27.5.2014

Arvoisa kuntoutuksen ohjaaja (AMK)

Olen Satakunnan ammattikorkeakoulussa kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelmasta valmistuva opiskelija ja teen opinnäytetyötä aiheesta Satakunnan ammattikorkeakoulusta kuntoutuksen ohjaaja (AMK) tutkinnon suorittaneiden työllistyminen, nykyinen työnkuva ja osaamisen haasteet. Kyselyyn vastaamalla olet mukana kuntoutusohjauksen ja -suunnittelun koulutusohjelman kehittämistyössä ja autat tekemään tutkintoamme tunnetuksi.

Opinnäytetyö toteutetaan verkkokyselynä, joka kohdennetaan vuosina 2007- 2013 Satakunnan ammattikorkeakoulussa tutkinnon suorittaneille kuntoutuksen ohjaajille (AMK). Verkkokyselyn postittamista varten tarvitaan vastaajan sähköpostiosoite.

Pyydänkin sinua ystävällisesti lähettämään sähköpostiosoitteesi minulle, joko sähköpostitse tai tekstiviestinä. Yhteystiedot ovat tämän viestin lopussa.

Kyselyn vastaukset tullaan käsittelemään luottamuksellisesti eikä kenenkään henkilökohtaisia vastauksia ole julkaistavasta opinnäytetyöstä tunnistettavissa tai yhdistettävissä vastaajaan. Kyselyyn vastaaminen vie aikaasi enintään 20 minuuttia.

Opinnäytetyö julkaistaan syksyllä 2014, jonka jälkeen se on luettavissa Theseus-ammattikorkeakoulujen opinnäytetyö- ja julkaisuarkistosta.

sähköposti: sanna-kaisa.renfors@~~uta.fi~~
puhelinnumero: ~~040-8200001~~

Lisätietoja kyselystä voit tarvittaessa kysyä allekirjoittaneelta

Etukäteen osallistumisestasi kiittäen,

Sanna Renfors, kuntoutuksen ohjaaja (AMK) opiskelija

Vastaajien työ- ja asuinpaikkakunnat

20100	20900	Turku
60220	60100	Seinäjoki
		Hyllykallio/
60220	60510	Seinäjoki
38700	38700	Kankaanpää
		Nummela/Vihti-
03100	20780	Kaarina
virjavapaalla	ulkomailla	ulkomailla
28100	26410	Pori-Rauma
21250	20460	Masku-Turku
20100	20540	Turku
28120	28360	Pori
24240	21530	Salon-Paimio
28500	28300	Pori
27800	27800	Säkylä
Turun eri alueil-		
la	20100	Turku
		Harjavalta-
29200	32810	Kokemäki
38700	38700	Kankaanpää
28120	28100	Pori
28600	28100	Pori
23500	23500	Uusikaupunki
		Kankaanpää-
38700	29600	Noormarkku
28120	28360	Pori
		Uusikaupunki-
23500	23800	Laitila
28120	28370	Pori
37120	37120	Nokia
28360	28360	Pori
21520	21380	Paimio-Aura
27220	27220	Rauma
02360 Espoo	02780	Espoo
32700	32800	Huittinen-

		Kokemäki
20520	20810	Turku
00280	01360	Helsinki-Vantaa

Vastaajien työskentelyalat

Ammatillinen kuntoutus

Erikoissairaanhoidto (yhteensä 6 henkilöä)

Työhallinto, tuetun työllistymisen palvelut

Kuntoutus

Vammaisjärjestö

Vammaisjärjestön omistama kuntoutuskeskus

Potilas- ja vammaisjärjestö

Perusterveydenhuolto (yhteensä 5 henkilöä)

Päihdehuolto

Työpaja, kuntouttavat palvelut

Ammattikorkeakoulu

Opetusala ja projektityö

Kuntoutuskeskus

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus (KOKE eli kasvatus- ja opetuskeskus)

Vammaispalvelut

Maataloudessa

Aikuissosiaalityö/erityistyövoimapalvelut

Kehitysvammatyö (yhteensä 3 henkilöä)

Valtion oppimis- ja ohjauskeskus, erityiskoulu/ vammaistyö

Vastaajien tehtävänimikkeet

Ammatillinen kuntoutusohjaaja
Kuntoutusohjaaja (10 henkilöä)
Asiantuntija
Audioniomi
Sairaanhoitaja
Kuntoutussihteeri
Kuntoutussuunnittelija (2 henkilöä)
Terveystenhoitaja
Sosiaaliterapeutti
Ohjaaja
Palveluvastaava
TKI- suunnittelija
Kouluttaja
Fysioterapeutti (2 henkilöä)
Uroterapeutti
Seksuaaliterapeutti
Perushoitaja
Varhaiskasvatuksen erityisopettaja (2 henkilöä)
Vastaava ohjaaja
Maatilayrittäjä
Sosiaaliohjaaja